

A stylized city skyline in dark blue and black silhouettes against a light green background. Several colorful squares (yellow, blue, orange) are scattered across the scene, some overlapping the skyline. The title 'Migrant în România' is written in a large, yellow, cursive font across the middle of the image.

Migrant în România

Nr. 2 - 2009

Revista Migrant în România este editată de

Institutul Intercultural Timișoara (coordonator)

Bd. 16 Decembrie 1989, nr. 8
300173 Timișoara
Tel. 0256 498 457, Fax. 0256 203 942
E-mail: iit@intercultural.ro
Site: www.intercultural.ro

Asociația Divers Etica

Aleea Banul Udrea, nr.10, bl. 102, ap. 9
București
Tel. 0752 883 771
E-mail: secretariat@diversetica.ro
Site: www.diversetica.ro

Asociația Cultura Păcii

Str. Azurului 3, bloc 114A, sc.C, ap.130
Tel: 0217 710 745
Mobil: 0734 083 735
E-mail: info.acp@clicknet.ro
Site: www.imigrant.ro

Organizația Femeilor Refugiate din Romania

Str. Dobrici 57-59, București, sector 2
E-mail: offr2000@yahoo.com
Tel 0771 789 935
Site: www.migrant.ro/offr

Acest număr este realizat în cadrul proiectului „Integrare și coeziune socială pentru resortisanții țărilor terțe”, finanțat de Uniunea Europeană prin Programul General „Solidaritatea și gestiunea fluxurilor migratorii”, gestionat în România de Oficiul Român pentru Imigrări.

Comitetul de redacție:

Romina Matei și Amadou Niang (coordonatori),
Oana Nestian, Mbela Nzuzi, Andi Păcurar,
Călin Rus, Diana Ureche.
Grafica: Codruț Radu
Contact: redactie@migrant.ro

Revista este disponibilă și online la www.migrant.ro.
Exemplare tipărite pot fi comandate la Institutul Intercultural Timișoara sau la Punctul Național de Contact pentru Resortisanții Țărilor Terțe, str. Dobrici nr 57-59, sector 2 București

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine în exclusivitate autorilor. Aceștia păstrează drepturile de autor pentru articolele publicate. Comitetul de redacție primește propuneri de contribuții la Revista „Migrant în România”. Detalii pe coperta 3 sau la www.migrant.ro

Inocență și refugiu

*Exerciții de imaginație
în urma unor interviuri
cu imigranți ilegali*

Ceea ce vă propun este un exercițiu de imaginație. Povestea mea are ca fond o serie de discuții pe care le-am avut de-a lungul anilor cu cei care își căutau refugiul în Uniunea Europeană. Mă opresc de această dată asupra imigranților din Africa, în mod special de cei pentru care statutul de resortisant din țările terțe (RTT) sau acela de refugiat este unul dezirabil dar inaccesibil în fapt. Acesta devine în cele din urmă un imigrant ilegal. Ilegal este de cele mai multe ori un termen extrem de greu de asumat pentru acești oameni. Exercițiul pe care vi-l propun nu este unul persuasiv, dar vă solicită empatic, mult mai mult decât ca simpli spectatori.

Personajul meu o să poarte numele de Zuma; pentru că are o rezonanță africană, este viu, colorat și de neatins – ca zeul din jocul cu același nume pe care l-am deprins adult fiind și în care mă mai pierd câteodată.

Zuma era acum zece ani un tânăr educat, destul de bogat și promițător, cetățean al unei țări africane. Urma cursurile universitare de informatică și se pregătea să devină. Ce să devină? Opțiunile erau nenumărate, dar știm cu certitudine că nu și-a dorit nici măcar pentru o clipă să devină imigrant, și încă unul ilegal. Mama îi murise când era mic și de aceea trăia doar cu tatăl lui, care nu s-a mai recăsătorit vreodată. Tatăl, un profesionist, un om influent, a intrat și în politichia vremii. Totul părea să meargă nespuse de bine până

în momentul în care o lovitură de stat schimbă toate datele poveștii. Tatăl este căutat și împușcat, în propria casă, de către noii puternici ai zilei. Fiul lui se ascunde și scapă. Se refugiază apoi la prieteni și rude. Situația devine greu de gestionat. Zuma nu poate să se angajeze (nici măcar ilegal), nu poate nici să intre în posesia moștenirii care i s-ar fi convenit. Nu-i trece prin minte și nici nu are vreun mijloc prin care să se informeze despre posibilitățile pe care le-ar putea avea în altă parte. După trei ani decide în cele din urmă să plece din țară. Pentru a merge în țările africane viza nu era o problemă. Timp de un an a căutat refugiul în șapte dintre țările din Africa. Niciuna dintre ele nu a devenit acasă. Cu teamă și cu ultimele resurse se hotărăște să plece în Europa. Ar fi dorit Italia, dar viza era imposibil de obținut. Și atunci alege refugiul într-o țară est-europeană. Obține o viză pentru care a plătit câteva mii de Euro. Franța ca țară de tranzit este un intermezzo util. Începe să vadă cu alți ochi lumea în care a intrat. Reguli necunoscute îl înconjoară de peste tot. Și încă nu știe mai nimic despre inocența cu care și-a tratat refugiile, despre convenții și tratate pe care ar fi trebuit să le studieze împreună cu informatica sau în loc de aceasta. Ajunge în țara de destinație. Conștiințos, începe să-și pregătească dosarul pentru a obține statutul de refugiat. Răspunsul obținut este unul negativ. Ca să fii refugiat, trebuie să demonstrezi că ai fost persecutat. Cum poate să demonstreze asta? Încearcă să adune fel și fel de

Diana Ureche
Presedinte
de Onoare
Divers Etica

probe și face recurs. Este refuzat din nou. Varianta de a aplica pentru un statut de RTT este imposibilă, deoarece nu are viză de ieșire din țara lui, având ca destinație țara în care se află. Varianta asylum shopping de a-și căuta un loc al lui în altă țară europeană nu mai este posibilă. A află că există încă o convenție, Convenția de la Dublin, prin care această practică este descurajată iar prima țară de azil devine responsabilă de toate refugiile lui. Probe noi și încă un dosar depus, așadar. Nici un alt rezultat decât răspunsul negativ. Alte dosare, alte refuzuri, alte recursuri. Află că poate fi și tolerat în acea țară. Condițiile pentru a obține tolerare sunt și ele suficient de greoaie. O să încerce până la urmă și asta. A mai găsit încă ceva: speranța de regularizare. Adică o lege care spune că persoanele aflate acum aici pot să și rămână, definitiv. Este șansa pe care au avut-o, ca exemplu, românii aflați în Italia și Spania.

Au trecut mulți ani de când a plecat de acasă. Situația de acolo este la fel de încurcată și aerul este îmbibat cu violență. Nu mai are nimic. Poate spune cine a fost dar nu și cine este. Nu mai este nimic. Și poate nu este inutil să vă spun că Zuma, imigrantul ilegal, zâmbește tot timpul, nepărând să cunoască înțelesul tristeții.

*Această poveste ar fi
trebuit să se numească:*

***Despre fericirea de a putea fi
RTT pentru un mereu refugiat.***

Probleme și soluții resortisanților țărilor

În cadrul proiectului “Integrare și coeziune socială pentru RTT”, coordonat de Institutul Intercultural Timișoara și implementat în parteneriat cu Asociația Divers Etica, Asociația Cultura Păcii și Organizația Femeilor Refugiate din România, au fost constituite trei grupuri de lucru tematice naționale pentru integrarea RTT:

1. **administrativ-juridic**
(facilitator Andreea Mocanu)
2. **educație-cultură-tineret**
(facilitator Daniel Vasile)
3. **social-sănătate-muncă**
(facilitator Crsitina Florescu)

Scopul grupurilor tematice naționale este de a identifica și analiza probleme ce se regăsesc în diferite orașe sau care nu pot fi soluționate eficient în plan local, necesitând o intervenție din partea unor autorități de nivel național, pentru a propune soluții concrete și a le comunica instituțiilor abilitate.

Grupurile de lucru tematice s-au angajat să aibă o activitate transparentă, să țină cont de nevoile diferitelor comunități și categorii de cetățeni RTT, și să rămână deschise la primirea de noi membri interesați. Problemele luate în discuție provin atât din activitatea grupurilor de lucru locale din București, Cluj-Napoca, Constanța, Iași și Timișoara, cât și din mesaje primite pe site-ul www.migrant.ro sau postate pe forumul www.migrant.ro/forum.

Membrii grupurilor de lucru tematice s-au întâlnit pentru prima dată în 8-9 octombrie 2009 la Timișoara și au formulat prima serie de propuneri de soluționare a unora dintre problemele identificate în fiecare dintre domeniile vizate. S-a constatat că unele dintre

problemele considerate prioritare pot fi soluționate prin implicarea activă a societății civile, în timp ce altele presupun modificarea cadrului legislativ sau a procedurilor administrative ale unor instituții. Prezentăm în continuare problemele și soluțiile în legătură cu care s-a obținut un consens la nivelul grupurilor și care au fost comunicate oficial instituțiilor responsabile. La conferința finală a proiectului, din luna ianuarie 2010, va fi discutat răspunsul pe care îl vor da acestor propuneri diferitele instituții vizate.

Probleme de natură administrativ-juridică:

Temele principale din acest domeniu semnalate la nivel local sunt:

- procedurile de obținere sau redobândire a cetățeniei române
- modalitățile de comunicare ale cetățenilor RTT cu structurile Ministerului Justiției și ale Oficiului Român pentru Imigrări
- consecințele juridice ale căsătoriilor de conveniență
- drepturile traducătorilor autorizați din țări ne-membre UE de a practica în România.

Cetățenia română doar pentru experți?

Una dintre problemele semnalate de participanți la grupurile de lucru din mai multe orașe este legată de nivelul ridicat al testelor pe care trebuie să le treacă persoanele care solicită cetățenia română. Astfel, deși în textul legii se vorbește despre „noțiuni elementare de cultură și civilizație

românească (istoria și geografia României, artă și literatură română)”, precum și de cunoașterea limbii române, a constituției și a imnului național, în practică se cere uneori, nu doar o cunoaștere aprofundată a constituției, înțelegerea unor aspecte ale acesteia necesitând cunoștințe juridice specializate, ci și detalii privind istoria, geografia, sau literatura română care sunt, atât cu mult peste nivelul mediu de cunoștințe în aceste domenii pe care îl au cetățenii români, cât și peste nivelul prevăzut în curriculumul școlar, care a fost simplificat și actualizat în ultima perioadă.

Astfel, propunerea care va fi adresată Ministerului Justiției și comisiilor

privind integrarea terțe în România

care să funcționeze după încheierea programului de lucru și care să ofere, fie automat informații de bază (spre exemplu privind actele necesare pentru anumite demersuri), fie detalii despre programul de lucru.

Se propune de asemenea ca Oficiul Român pentru Imigrări să ofere informațiile, la ghișeu, prin telefon și pe site, nu doar în limba română ci și cel puțin în două limbi de circulație internațională (engleza și franceza).

Facilitarea comunicării dintre persoanele care solicită cetățenia română și Ministerul Justiției poate fi realizată și prin înființarea de birouri regionale ale Direcției pentru Cetățenie, ceea ce ar evita deplasările la București pentru cei care locuiesc în alte orașe și ar reduce aglomerația la biroul care preia dosarele în București.

Oficiul Român pentru Imigrări ar trebui să solicite și organizațiilor neguvernamentale pe care oferă servicii de informare și consiliere pentru diferite categorii de resortisanți din țări terțe (cu finanțare gestionată de ORI) ca aceste servicii să fie de asemenea cel puțin în două limbi de circulație internațională.

Căsătorii de conveniență valide?

Căsătoriile de conveniență sunt căsătorii false, realizate între un cetățean străin și un cetățean român, exclusiv pentru a facilita obținerea unor documente de ședere în România sau a altor facilități. Acest concept nu este însă pe deplin integrat în sistemul legislativ din România. Există în prezent proceduri, compatibile cu reglementările europene și care respectă drepturile fundamentale ale omului, prin care structurile teritoriale ale Oficiului Român pentru Imigrări pot respinge solicitarea de acordare

specializate din Parlament se referă la simplificarea testelor de limbă, legislație, cultură și civilizație românească pentru a le aduce la un nivel rezonabil, care să permită obținerea cetățeniei de către persoane care îndeplinesc criteriile prevăzute de lege, au dovedit capacitatea de a se integra în societatea românească, și care nu au neaparat cunoștințe avansate în aceste domenii.

De asemenea, pentru persoanele care au un drept de ședere legal în România și nu au un nivel de educație de bază se propune organizarea de cursuri adaptate, incluzând alfabetizare și orientare culturală, care să le permită evitarea unui statut marginal și integrarea în societatea

românească, sporind totodată șansele de a obține cetățenia română.

Cum se poate îmbunătăți comunicarea?

Atât în privința structurilor Ministerului Justiției responsabile cu acordarea cetățeniei române, cât și în privința structurilor Oficiului Român pentru Imigrări a fost semnalată nevoia îmbunătățirii accesului la informații și facilitării comunicării cu beneficiarii.

Astfel, solicitarea de informații prin telefon poate fi semnificativ îmbunătățită prin instalarea unui sistem de preluare a mai multor apeluri, respectiv instalarea unui robot

a documentelor respective dacă sunt întrunite condițiile pentru a declara o căsătorie în baza căreia se solicită aceste documente, ca fiind de conveniență.

Într-o astfel de situație, chiar dacă decizia ORI nu este contestată în instanță și chiar dacă cei în cauză recunosc că este vorba de o căsătorie de conveniență, aceasta rămâne valabilă și nu există nici o restricție care să împiedice depunerea repetată a solicitărilor de eliberare a unor documente de ședere în România. Practic, în prezent, singura modalitate de desfacere a unei asemenea căsătorii este divorțul.

De aceea, grupul de lucru pe probleme administrativ-juridice propune revizuirea Codului Familiei în sensul includerii noțiunii de căsătorie de conveniență și anulării căsătoriilor care sunt declarate ca fiind de conveniență fără contestarea în instanță a acestei declarații.

Traducători și interpreți necesari dar care nu au dreptul să practice?

Conform legislației actuale, un traducător autorizat poate practica în România doar dacă este cetățean român sau cetățean al unui stat membru UE. Exercitarea profesiei de traducător nu este posibilă deci pentru cetățenii proveniți din state terțe, chiar dacă au un permis de ședere permanentă (echivalentul rezidenței permanente) în România sau dacă au obținut o formă de protecție pe teritoriul României (statut de refugiat sau protecție subsidiară) în baza legislației privind azilul.

Cu toate acestea, sunt situații în care, îndeosebi pentru asistarea în instanță a resortisanților țărilor terțe care vorbesc limbi rare din afara Europei (spre exemplu, somaleza, urdu, pashtu, dari, amaric, lingala, etc), este esențială intervenția unor traducători sau a unor interpreți care cunosc aceste limbi. Este deci oportună revizuirea legislației pentru a se permite celor care au competențele respective să practice în calitate de traducători sau interpreți și să poată fi plătiți pentru aceste servicii, dacă au orice formă de ședere legală în România.

Probleme din domeniile educație, cultură și tineret

Cursuri de limbă maternă în cadrul sistemului educativ

În numărul 1 al revistei noțiunea de integrare a fost definită ca presupunând o relație de colaborare deschisă cu societatea locală și participarea pe principii democratice la viața publică, simultan cu păstrarea și dezvoltarea unei vieți culturale specifice a comunităților care au caracteristici culturale, religioase, lingvistice, și, în general, identități culturale distincte. Din această perspectivă apare firesc ca sistemul educativ să ofere condiții pentru învățarea limbii materne, în măsura posibilităților, și pentru copiii ce provin din familii ale imigranților. O solicitare explicită a fost formulată de comunitățile arabe din mai multe zone ale țării. Un astfel de demers ar reprezenta fără îndoială un sprijin pentru procesul de integrare și ar evita tendințele de izolare ce pot fi asociate cu frecventarea unor „școli arabe” private, sau a unor activități educative oferite de structurile religioase.

Două abordări au fost analizate de grupul specializat:

- oferirea de cursuri de limbă maternă în baza unui sistem similar celui aplicat în prezent pentru limbile minorităților naționale;
- cursuri opționale de limbă, ce pot fi oferite de școli, cu aprobarea inspectoratelor școlare, acestea putând teoretic funcționa în baza reglementărilor deja existente, fiind necesare doar măsuri care să permită angajarea cadrelor didactice care să predea limbile vizate.

În prezent, în baza solicitării părinților, copiii pot studia în totalitate sau parțial într-o limbă a minorităților naționale, respectiv pot studia limba respectivă ca o materie suplimentară, inclusă însă în curriculumul de bază. Condiția este existența cadrelor didactice care să poată preda în limba

respectivă precum și existența unui număr minim de solicitări pentru a se putea constitui o clasă. Desigur, în cazul copiilor ai căror familii provin din țări cărora le corespund minorități naționale din România (spre exemplu din Turcia, Ucraina, sau Serbia) este posibilă înscrierea în clasele deja existente pentru limbile respective. În cazul altor limbi este însă necesară extinderea cadrului legislativ existent dacă se optează pentru varianta asemănătoare sistemului privind limbile minorităților naționale.

Cea de-a doua variantă, organizarea de cursuri opționale, este mai flexibilă și permite studierea limbii respective de elevi din mai multe clase dintr-o școală, indiferent de apartenența etnică de cetățenie sau alte criterii. În acest fel, orice elev care dorește acest lucru se poate înscrie, spre exemplu, la cursuri de limba arabă, indiferent dacă are sau nu părinți de origine arabă.

Problema cadrelor didactice capabile să predea aceste cursuri rămâne însă de rezolvat în ambele variante. O variantă ar putea fi cea aplicată spre exemplu în Franța pentru elevii proveniți din anumite țări, sau recent în Italia și Spania pentru elevii români: punerea la dispoziție a cadrelor didactice de către autoritățile statului de origine. O altă soluție o poate reprezenta de asemenea adoptarea unor măsuri similare celor care sunt aplicate deja de mai mulți ani pentru sprijinirea tinerilor care doresc să devină profesori de limba romani. Astfel, aceștia beneficiază

de dreptul de a preda limba romani dacă au absolvit cel puțin studiile liceale și o școală de vară specializată, organizată de Ministerul Educației, cu condiția de a urma în paralel cursuri la distanță pentru completarea studiilor.

Dreptul la burse de merit pentru studenții din Republica Moldova

Statul român oferă anual burse pentru etnicii români din afara României care doresc să urmeze studii universitare în țară. Aceste burse sunt considerate burse sociale. Există desigur și un sistem de burse sociale adresate studenților care au cetățenia română. Aceștia din urmă pot beneficia însă, dacă au rezultate bune, și de burse de merit, care le recompensează performanțele. Studenții ce beneficiază de burse de studii și nu sunt cetățeni români nu pot însă avea acces la bursele de merit, chiar dacă au rezultate excepționale. Grupul de lucru educație – cultură – tineret a reținut propunerea formulată de Organizația Studenților Basarabeni și de alte organizații ale tinerilor din Republica Moldova de a permite și acestora accesul la burse de merit după aceleași criterii ca și în cazul colegilor lor care au cetățenie română.

Cursuri de limba română adaptate nevoilor resortisanților țărilor terțe și promovate în mod adecvat

Cunoașterea limbii române este cu siguranță un factor esențial pentru favorizarea integrării și legislația actuală include posibilitatea pentru toți

resortisanții țărilor terțe cu drept de ședere legală în România de a beneficia de cursuri gratuite de limba română.

În prezent există mari diferențe între regiuni, atât în privința numărului de solicitări pentru asemenea cursuri, cât și la nivelul ofertei de cursuri. Analizând datele provenite de la nivel local, grupul subliniază importanța unei promovări adecvate a cursurilor și utilizarea unor metode de predare, a unor suporturi didactice și a unor structuri de curs care să țină cont de nevoile reale și de posibilitățile potențialilor beneficiari de a urma cu regularitate cursurile de limba română.

O perspectivă interculturală în educație

O altă temă discutată privește promovarea unei perspective interculturale în educație, care să combată prejudecățile la adresa anumitor grupuri culturale și să promoveze atitudini pozitive, de respect și cooperare. Desigur, un prim pas îl reprezintă eliminarea din manuale a reprezentărilor despre anumite culturi ce pot întări stereotipurile, dar este necesară și realizarea de activități de educație interculturală, la diferite discipline, sau în cadrul acțiunilor educative extrașcolare, în care să fie abordate explicit teme ce pot contribui la dezvoltarea unor atitudini pozitive și față de culturile din afara spațiului european, respectiv, acolo unde este cazul, la crearea unui mediu deschis și primitor pentru copiii ai căror părinți sunt originari din alte țări.

Probleme privind protecția socială, accesul la servicii de sănătate, la locuințe sociale, la locuri de muncă și calificare profesională

Principala problemă semnalată în legătură cu dimensiunea socială a integrării străinilor rezidenți în România o reprezintă comunicarea

acestora cu instituțiile care oferă servicii în aceste domenii. Două aspecte ale acestei comunicări dificile au fost avute în vedere în mod special:

- accesul la informație, în privința drepturilor de care pot beneficia cetățenii străini în România, precum și în privința locului unde să se adreseze pentru a accesa servicii publice din domeniul protecției sociale, sănătății, calificării și orientării profesionale, etc.
- evitarea neînțelegerilor și frustrărilor ce pot fi generate de diferențele culturale în interacțiunea dintre cetățenii străini și instituțiile ce oferă astfel de servicii.

Spre exemplu:

- un cetățean poate fi pus în situația de a refuza un loc de muncă deoarece i se impun condiții care nu-i permit exercitarea unor practici religioase specifice
- rezerva unor femei de a fi examinate de un medic bărbat, datorită normelor culturale ale comunității căreia îi aparțin

Ca soluții, au fost avute în vedere:

- formarea personalului instituțiilor publice, în special a personalului care interacționează în mod curent cu cetățeni străini, în domeniul comunicării interculturale;
- utilizarea ca intermediari în procesul de comunicare dintre instituții și cetățenii străini a unor persoane provenite din aceste comunități, care cunosc atât codurile culturale ale acestora, cât și normele și funcționarea instituțiilor. În unele țări europene există deja o bogată experiență în acest sens, prin utilizarea unor „mediatori interculturali”. În România, în vederea evitării confuziei cu noțiunea de „mediator” așa cum este ea definită în legea medierii (cu atribuții de tip juridic), grupul a propus utilizarea termenului de „facilitatori interculturali”.

Diversitate și discriminare în Europa

Oana Neșțian
Institutul Intercultural
Timișoara

Comisia Europeană a publicat în 9 noiembrie Eurobarometrul referitor la percepțiile europenilor cu privire la diversitate și diferite forme de discriminare.

Cercetarea a fost realizată pe un eșantion de 26.756 de persoane din 30 de țări (Statele Membre și statele candidate: Croația, Fosta Republică Iugoslavă Macedonia și Turcia).

Conform rezultatelor acestei cercetări, discriminarea pe criterii etnice (61%) este considerată cea mai răspândită formă de discriminare în UE, urmată de discriminarea pe criterii de vârstă (58%) și disabilitate (53%). Dacă în ceea ce privește percepția discriminării etnice nu există mari diferențe față de anul precedent, percepția discriminării pe criterii de vârstă și disabilitate ca fiind cea mai răspândită a crescut cu 16%, respectiv 8% față de 2008.

Conform studiului, creșterea percepției privind discriminarea pe criterii de vârstă este direct legată de criza economică. Aproape două treimi din populația UE (64%) se așteaptă ca situația economică actuală să genereze o răspândire a discriminării pe bază de vârstă pe piața muncii. De asemenea, o mare parte dintre persoanele care trăiesc în Europa consideră că va exista o creștere și în ceea ce privește discriminarea pe criterii etnice (57%) și de disabilitate (56%). Așteptările negative se revărsă și asupra acțiunilor de combatere a discriminării ca priorități politice și financiare ale guvernelor.

Unul din șase oameni în Europa (16%) susțin că au fost discriminați pe parcursul anului trecut. La nivel național, cel mai ridicat procent de discriminare auto-mărturisită se

regăsește în Fosta Republică Iugoslavă Macedonia (25%), discriminarea pe criterii etnice și de vârstă reprezentând o mare parte din acest procent (8% fiecare). În Austria și Italia procentul de discriminare auto-mărturisită este de 22% în fiecare caz. În Austria, discriminarea pe criterii de vârstă reprezintă procentul cel mai ridicat (7%), în timp ce în Italia discriminarea pe criterii de gen (7%). Procentele cele mai scăzute de discriminare auto-mărturisită se regăsesc în România (9%), Malta (7%) și Grecia (6%).

În ceea ce privește asistarea la situații de discriminare, aproximativ un sfert dintre europeni (26%) afirmă că au asistat la asemenea situații în ultimul an, discriminarea pe criterii etnice fiind cea mai răspândită (12%), urmată de discriminarea pe criterii de vârstă (8%). Rezultatele variază foarte puternic de la o țară la alta. Peste o treime dintre persoane afirmă că au asistat la situații de discriminare în Suedia (42%), Austria (38%) și Danemarca (36%), procentul cel mai scăzut regăsindu-se în Malta (12%).

Există o varietate de factori care influențează probabilitatea care o persoană să asiste la situații de discriminare:

➤ Factori generali

- Vârsta (35% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 15-24 ani afirmă că au asistat la situații de discriminare, față de 19% dintre cele peste 55 de ani);
- Nivelul de educație (persoanele care rămân în sistemul educativ până la 20 de ani sau mai mult au asistat la situații de discriminare în procent de 32%, față de 18% dintre cei care au părăsit sistemul la vârsta de 15 ani);

- Zona de rezidență (30% din mediul urban față de 23% din mediul rural afirmă că au asistat la situații de discriminare).

- Apartenența la o minoritate (apartenență auto-definită)
- Experiența personală de discriminare
- Efectul contactului social cu membrii ai grupurilor minoritare

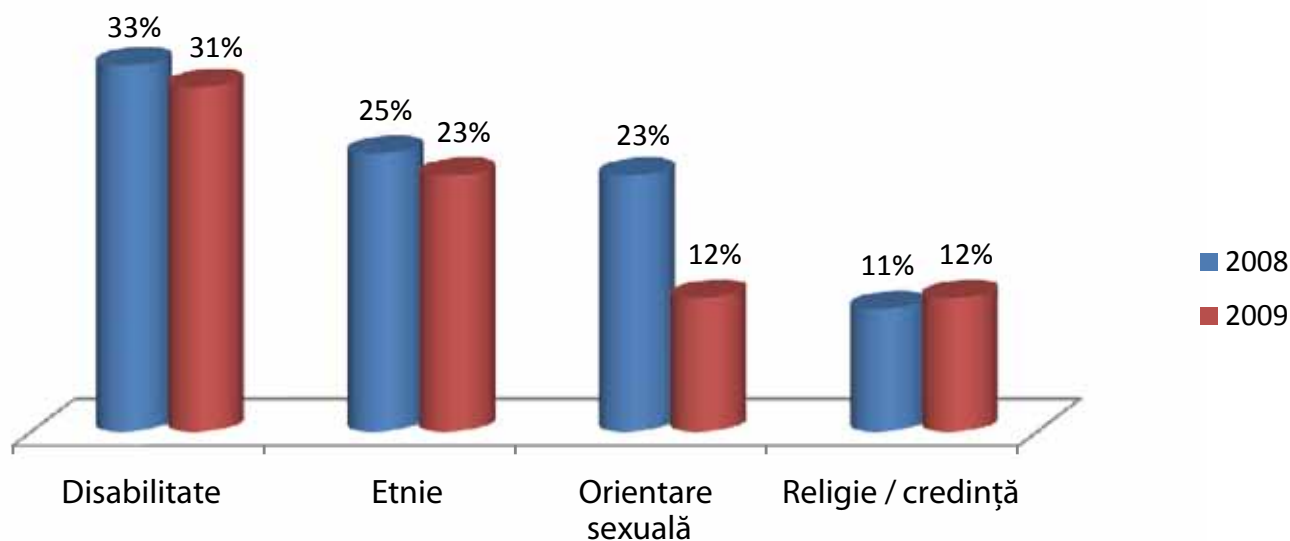
Discriminarea pe criterii etnice

Discriminarea pe criterii etnice este văzută ca fiind cea mai răspândită: 16% dintre europeni consideră că acest tip de discriminare este foarte răspândit în țara lor, în timp ce 45% consideră că este destul de răspândit. Un sfert consideră că este destul de rar, în timp ce 7% cred că este foarte rar, doar 3% afirmând că acest fenomen este inexistent în țara lor, în timp ce 4% nu știu.

Procentele variază considerabil de la o țară la alta. Discriminarea pe criterii etnice este considerată ca fiind răspândită de către olandezi (80%), francezi și maghiari (79%), suedezi (78%), danezi și maltezi (77%). La polul opus se află lituanienii (26%), polonezii (33%) și letonienii (34%). În Lituania, Polonia și Letonia, procentul celor care afirmă că discriminarea pe criterii etnice este inexistentă se află deasupra mediei europene (10%, 9% și 11%, comparativ cu media europeană de 3%). În Bulgaria și Estonia aceste procente sunt chiar mai ridicate (12%).

Diferența dintre rezultatele naționale este un fenomen complex. În primul rând, nu există o relație directă între percepția discriminării pe criterii etnice ca fiind răspândită și ceea ce experimentează oamenii ca fiind

În ultimele 12 luni v-ați simțit discriminat/discriminată pe baza unuia dintre următoarele criterii?

Grafic reprezentând procentele de persoane care se auto-definesc ca aparținând unor minorități etnice și au trăit situații de discriminare în ultimul an.

discriminare. În nici una dintre țările în care discriminarea pe criterii etnice este considerată răspândită, nivelul de discriminare etnică auto-mărturisită nu este peste medie. O explicație pentru acest fenomen poate fi legată de modalitatea în care problematicile din domeniu sunt reflectate în mass media și de vizibilitatea minorităților etnice. În același timp, persoanele care au prieteni care aparțin minorităților etnice, afirmă în procent de 67% că discriminarea este răspândită în țara lor, față de 54% dintre cei care nu au prieteni aparținând minorităților etnice.

Există o legătură puternică între apartenența auto-afirmată la o minoritate și experiența discriminării, în special pe criterii de disabilitate, etnicitate și orientare sexuală. Un sfert dintre persoanele care se auto-definesc ca aparținând unei minorități etnice afirmă că au fost discriminate pe acest criteriu în ultimul an, în timp ce doar 3% dintre europeni în general afirmă acest lucru.

Combaterea discriminării și cunoașterea drepturilor

În ceea ce privește eforturile care se fac pentru combaterea discriminării, opiniile sunt împărțite aproximativ egal. 49% dintre europeni consideră că se fac suficiente eforturi pentru combaterea tuturor formelor de discriminare, în timp ce 44% au păreri contrare. Doar 7% au răspuns „nu știu”.

La nivel național, procentele cele mai ridicate de persoane care consideră că nu se fac suficiente eforturi pentru combaterea discriminării se regăsesc în Finlanda (68%), în Cipru (65%), Olanda (63%) și Luxemburg (62%), iar procentele cele mai scăzute Suedia (31%) și în Letonia (28%).

Majoritatea europenilor (52%) nu își cunosc drepturile cu privire la discriminare și hărțuire. Doar o treime dintre aceștia afirmă că ar ști care sunt drepturile lor dacă ar fi victime ale discriminării sau hărțuirii (33%), în timp ce 12% spun că depinde de situație. Cu toate acestea, există unele țări în care sunt mai multe persoane afirmă că și-ar cunoaște drepturile decât cele care nu le-ar cunoaște: Finlanda (63% „cunosc” față de de 27% „nu cunosc”), Marea Britanie (49% față de 44%), Suedia (47% față de 43%), Malta (45% față de 41%) și Slovenia (41% față de 38%). Cel mai scăzut procent de persoane care afirmă că și-ar cunoaște drepturile dacă ar fi victime ale discriminării sau hărțuirii se regăsește în Austria (16%).

În ceea ce privește autoritățile pe care le-ar contacta, în primul rând, în situații de discriminare, majoritatea europenilor s-ar adresa poliției (55%), în timp ce 35% s-ar adresa instituțiilor naționale anti-discriminare, iar 27% s-ar adresa sindicatelor. În același timp, încrederea în capacitatea organizațiilor

de a adresa problema discriminării variază foarte mult de la o țară la alta.

Concluzii

Cinci concluzii pertinente au reieșit din această cercetare, dintre care primele două ar putea fi pe termen scurt:

- Creșterea percepției asupra discriminării pe criterii de vârstă și disabilitate față de 2008;
- Datorită crizei economice a scăzut încrederea oamenilor că guvernele vor continua să considere problematica discriminării o prioritate și vor aloca suficiente fonduri;
- Cel mai important factor care contribuie la deschiderea față de minorități și conștientizarea problematicii discriminării continuă să rămână gradul de diversitate al grupului social la care aderă individul;
- Diversitatea nu este reflectată suficient în mass-media;
- Europeanii nu își cunosc suficient de bine drepturile.

* Informații extrase din Eurobarometrul Discriminarea în UE în 2009, realizat de Comisia Europeană. Raportul complet al studiului în limba engleză se poate accesa la adresa: http://ec.europa.eu/public_opinion

Maria-Luiza Mohamed
Președinte
Centrul Cultural
Româno-Arab

Centrul Cultural Româno-Arab din Timișoara

Centrul Cultural Româno-Arab din Timișoara a fost înființat în aprilie 2008, având ca scopuri principale:

- promovarea limbii și culturii române și arabe în cadrul sistemului educativ organizat;
- promovarea și organizarea unităților de învățământ, schimburi culturale, schimburi de experiență între România și țările arabe;
- monitorizarea și inventarierea traducerilor din/în limba arabă și română;
- schimbul de burse, materiale didactice, cursuri de inițiere, calificare și perfecționare;
- redactarea și publicarea de materiale informative (reviste, broșuri, pliante, ziare, post de radio și televiziune);
- consultații juridice și economice;
- înființarea de biblioteci și librării, agenții turistice, unități comerciale;
- organizarea periodică a unui congres în care se vor aborda problemele comunităților musulmane din România, precum și dificultățile întâmpinate de acestea în demersul de a se afirma pe plan cultural, religios, economic, politic etc.;
- sprijinirea cetățenilor români pe lângă autoritățile statelor arabe pentru acordarea vizelor;
- protejarea cetățenilor români pe teritoriul țărilor arabe.

Activități principale

Din octombrie 2009, Centrul Cultural Romano-Arab din Timișoara, în cooperare cu Facultatea de Litere, Istorie și Teologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara,

gestionează Lectoratul de Limbă, Cultură și Civilizație Arabă, care funcționează în cadrul Universității de Vest din Timișoara. Deschiderea oficială a lectoratului s-a făcut în cadrul unui eveniment la care au luat parte Excelența Sa doamna Sanaa Atallah, ambasadorul Republicii Egipt, domnul Saleh Wahab, președintele Asociației Egiptenilor din România, reprezentanți ai Ambasadei Siriei, Ambasadei Tunisiei, Ambasadei Palestinei, Prefecturii Timiș, Consiliului Județean Timiș, Institutului Intercultural Timișoara și lideri ai comunității arabe locale, fiind urmată de un program cultural.

La sediul Centrului, situat în centrul Municipiului Timișoara, funcționează din iunie 2008 o expoziție permanentă de port popular și obiecte de artizanat din țări arabe (Tunisia, Siria, Egipt,

Sudan). Expoziția a fost concepută și realizată de către D-na Prof. Maria Hadji, muzeograf, Secretar General al Centrului în colaborare cu D-na Prof. Luiza Mohamed, inițiatore de proiecte ce vizează îmbunătățirea condițiilor de integrare culturală și socială a comunității arabe din Timișoara și Președinte al Centrului, cu sprijinul D-lui Dr. Ouassim Drira, reprezentant al Ligii Studenților Tunisieni din Timișoara, Consilier al Centrului. Obiectele și vestimentația din cadrul expoziției sunt autentice și provin în cea mai mare parte din colecțiile particulare ale organizatorilor, din donații ale membrilor comunității arabe, precum și din achizițiile Centrului.

Alte evenimente:

- lansarea cărții lui Heidir Chalabi, „Ecouri de speranță“;
- concurs de desen al copiilor de

- la Școala Arabă din Timișoara și de la Școala Generală nr. 14;
- sărbătorirea Zilei Internaționale a Copilului - 1 Iunie, cu participarea preșcolărilor și elevilor Grădiniței și Școlii Arabe aflate sub egida Ligii Islamice din Timișoara;
 - Festivitatea Aid al Fetr - Prima zi de după Ramadan;
 - Sărbătorirea Zilelor Naționale ale țărilor arabe.

Centrul Cultural Româno-Arab din Timișoara este reprezentat în Grupul de Lucru Local pentru Integrare din Timișoara, inițiat de Institutul Intercultural Timișoara. Membrii Centrului au participat în 2008 și 2009 la mai multe evenimente pe tema participării civice și a dezvoltării unor relații de colaborare între autoritățile publice și societatea civilă la nivel local.

De ce un Centru Cultural Româno-Arab la Timișoara?

Centrul Cultural Româno-Arab din Timișoara a pornit ca o idee. Într-un oraș atât de multicultural ca Timișoara, unde încă se vorbesc curent patru limbi, o minoritate relativ recent apărută, cea arabă, merita să-și aibă și ea propria voce.

Urmând moto-ul Uniunii Europene „Unitate în diversitate“, comunitatea arabă din Timișoara intenționează să se integreze în societatea românească și cea europeană, adăugându-și propria contribuție culturală unică în spectrul multicolor european. Astfel că, acțiunile Centrului Cultural Româno-Arab reprezintă o oglindă pentru minoritatea dornică de afirmare și recunoaștere și o fereastră pentru majoritatea deschisă spre comunicare și înțelegere.

Proiecte precum Centrul Cultural Româno-Arab vin în întâmpinarea celor care doresc să interacționeze cu membrii altor culturi și să cunoască obiceiurile și tradițiile acestora. Necunoașterea și neînțelegerea culturii celor care ajung să coabiteze poate atrage cu sine contacte bazate pe neîncredere și reticență și pot duce chiar la separare și izolare socială.

Scopul Centrului Cultural Româno-Arab este de a facilita integrarea armonioasă din punct de vedere social a minorității în cadrul majorității, de a asigura o educație demnă de respectul majorității și de

dezvolta respectul pentru cei care i-au primit cu ospitalitate. Un astfel de proiect este un punct de sprijin, de înțelegere, de consiliere, dar și un loc unde sunt prețuite tradiția, credința, limba și obiceiurile, atât ale minorității ce tinde să se dilueze, cât și a majorității ce începe să și le uite.

Prin astfel de proiecte se urmărește facilitarea raporturilor firești sociale, culturale și economice din cadrul unei comunități, precum și dintre comunități. Totodată, se oferă ocazia cunoașterii mai amănunțite a altor culturi, știut fiind faptul că particularitățile sociale, culturale, economice, sunt motoare pentru manifestările purtătoare de progres.

Tocmai de aceea, ne-am reunit, dincolo de profesii și priceperi, dincolo de tradiții și particularități, într-o instituție pe care, eu personal, o consider și o doresc a fi o instituție afectivă. Obiectivele organizației noastre, chiar așa, pragmatic enunțate, nu sunt decât ancore care, din vârtejul social-ocupational cotidian ne țin aproape de solul puternic al recunoașterii și toleranței binevoitoare, extinsă în timpurile și spațiile perceptibile.

Finalmente, nu pot să nu amintesc pe marele Goethe care a avut o viziune clară asupra universalității omului, spunând că prin intermediul literaturii universale popoarele se cunosc, se apropie, se leagă, și chiar ajung să se prețuiască, așa cum este demn sufletului omenesc într-o lume din ce în ce mai mică.

Mai multe informații despre activitățile Centrului Cultural Româno-Arab pot fi găsite la adresa: www.centrulculturalromanoarab.org

16 noiembrie

Ziua Toleranței și Integrării

Participanții la seminarul național al Grupurilor de Lucru Tematice pentru Integrarea Resortisanților Țărilor Terțe (RTT), organizat de Institutul Intercultural la Timișoara în perioada 9-11 octombrie 2009, au decis declararea zilei de 16 Noiembrie ca zi națională a integrării. Ziua de 16 noiembrie are de altfel și o semnificație relevantă la nivel internațional, fiind declarată de UNESCO „Ziua internațională a toleranței” (detalii la www.calendarintercultural.ro).

Pentru ca această propunere să aibă consecințe pozitive în sensul facilitării integrării cetățenilor din alte țări care locuiesc în România, al dezvoltării unor percepții pozitive și al unor colaborări între acești cetățeni și societatea locală, s-a convenit desfășurarea în paralel în diferite orașe în această zi a unor acțiuni menite să atragă atenția mass-media și a publicului larg și care promoveze dialogul intercultural.

Ziua Toleranței și Integrării la Cluj-Napoca

La Cluj-Napoca, acțiunile publice din 16 noiembrie au fost precedate de o întrunire a Grupului de Lucru Local pentru Integrarea RTT, la care au participat reprezentanți ai Asociației Române pentru Integrarea Studenților Străini (ARISS), ai Direcției Județene de Evidență a Persoanelor Cluj, Consiliului Județean Cluj, ai Inspectoratului Școlar al Județului Cluj și al unor organizații și comunități locale de cetățeni străini.

Manifestările au constat într-o întâlnire cu elevi și profesori clujeni, cu invitați studenți străini, la Biblioteca O. Goga Cluj, filiala Mărăști, care au asistat împreună la o prezentare a semnificației acestei zile, la un spectacol de teatru

nonverbal susținut de elevii Liceului de Artă Dramatică și Coregrafie O. Stroia Cluj-Napoca, conduși de profesoara Laura Corpodean, la o viziune de film pe tema discriminării/integrării. În final am avut o mică dezbatere pe problema aceasta a integrării, la care ne-a ajutat și Dominique, student la medicină în anul I din Franța. În final am organizat un mic concurs cu participarea elevilor, în care aceștia erau invitați să-și exprime gândurile lor despre toleranță. A fost instructiv și ne-am împrietenit cu micii actori, copii foarte sinceri și deschiși, care înțeleg multe lucruri despre ce înseamnă a fi tolerant.

Să nu uităm să fim toleranți pentru că toți suntem într-un fel sau în altul migranți! (Maria Bote)

Ziua Toleranței și Integrării la Timișoara

Cu ocazia Zilei Integrării și Toleranței în Timișoara activitățile au avut ca punct principal prezentarea comunității indiene din Timișoara. A fost de asemenea organizată, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Timiș, o expoziție de artă plastică pe tema integrării, cu creații ale elevilor din mai multe școli

timișorene precum și o dezbatere, cu sprijinul Ligii pentru Apararea Drepturilor Omului Timisoara. (Eugen Gherga)

Activități similare au avut loc la București, la Punctul Național de Contact pentru Integrarea RTT, respectiv la Constanța, în organizarea membrilor grupului de lucru local pentru integrare.

Despre sensurile noțiunii de integrare sunt disponibile detalii în numărul 1 al revistei noastre. Prezentăm aici extrase din Declarația adoptată de UNESCO în 1995 la declararea zilei de 16 noiembrie ca Zi Internațională a Toleranței, privind semnificatia toleranței:

„Toleranța este respectul, acceptarea și aprecierea bogăției și diversității culturilor lumii noastre, felurilor noastre de expresie și manierelor de exprimare a calitatii noastre de ființe umane. Ea este încurajată prin cunoașterea, deschiderea spiritului, comunicare și libertatea gândirii, conștiinței și credinței. Toleranța este armonia în diferențe. Ea nu e doar o obligațiune de ordin etic; ea e, de asemenea, și o necesitate politică și juridică. Toleranța e o virtute care face ca pacea să fie posibilă și care

contribuie la înlocuirea culturii războiului cu o cultură a păcii.

Toleranța nu e nici concesiune, nici condescendență ori indulgență. Toleranța este, mai ales, o atitudine activă generată de recunoașterea drepturilor universale ale persoanei umane și libertăților fundamentale ale altora. În nici un caz, toleranța nu poate fi invocată pentru a justifica violarea acestor valori fundamentale. Toleranța trebuie să fie practică de către indivizi, grupuri și State.

Toleranța e responsabilitatea care susține drepturile omului, pluralismul (inclusiv, pluralismul cultural), democrația și Statul de drept. Ea implică respingerea dogmatismului și absolutismului și confirmă normele enunțate în instrumentele internaționale cu

privire la drepturile omului.

În conformitate cu respectarea drepturilor omului, a practica toleranța nu înseamnă nici a tolera nedreptatea socială, nici a renunța la propriile convingeri, nici a face concesii în această privință. Ea semnifică acceptarea faptului că ființele umane, care se caracterizează natural prin diversitatea aspectului lor fizic, prin situația lor, felul de exprimare, comportamente și prin valorile lor, au dreptul de a trăi în pace și de a fi cele care sunt. Ea semnifică, de asemenea, că nimeni nu trebuie să-și impună propriile opinii altuia.”

Informația despre declararea zilei de 16 Noiembrie ca Zi a Integrării în România apare și pe Portalul European privind Integrarea: <http://www.integration.eu>.

Ziua Integrării: pentru un dialog intercultural autentic

Activitățile de Ziua Integrării vizează între altele sensibilizarea cetățenilor României în privința importanței promovării dialogului intercultural cu noii lor vecini, proveniți, din ce în ce mai frecvent, și din alte țări. Precizăm în acest context sensul acordat noțiunii de dialog intercultural:

Dialogul intercultural este un proces ce cuprinde un schimb de vederi deschis și respectuos între indivizi și grupuri cu apartenență și moștenire etnică, religioasă, culturală și lingvistică diferite. El presupune libertatea și abilitatea de exprimare, precum și dorința și capacitatea de a asculta vederile altora.

Dialogul intercultural urmărește :

- dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a diverselor practici și perspective asupra lumii;
- creșterea cooperării și participării ;
- facilitarea dezvoltării personale ;
- promovarea toleranței și a respectului reciproc.

Dialogul intercultural servește la :

- promovarea respectului pentru drepturile omului și democrație ;
- promovarea coeziunii sociale și a incluziunii ;
- mediere și reconciliere prin angajare critică și constructivă.

(Consiliul European, Cartea Albă a Dialogului Intercultural, 2008)

Proiecte europene: migrația și educația adulților

O punte interculturală între adulți: un spațiu de reflecție privind migrația, educația permanentă și învățarea limbilor la nivel european

Proiectul cu titlul de mai sus este realizat în cadrul programului Grundtvig al Comisiei Europene și implementat de Centro de Educacion Permanente Ceהל din Spania în parteneriat cu Institutul Intercultural Timișoara, Associazione Interculturale Grammelot din Italia și Association Transcultures din Franța, în perioada septembrie 2009 – mai 2011.

Proiectul are în vedere o serie de schimburi de experiențe și analiza de practici și inițiative care vizează:

- încurajarea integrării sociale și culturale a imigranților, cu accent atât

pe stimularea dezvoltării personale a acestora și pe dimensiunea socială;

- sensibilizarea populația majoritară cu privire la tematica imigrației.

Deși este situat într-o zonă preponderent rurală din sudul Spaniei (Costa Tropical), unde sosirea migranților este un fenomen recent, centrul de educația adulților care a inițiat și coordonează acest proiect a acumulat deja o bogată experiență în acest tip de proiecte. Centrul oferă o varietate de cursuri gratuite, de la cursuri de alfabetizare, până la cursuri de limba

spaniolă sau de dezvoltare personală, toate adaptate nevoilor migranților.

În cadrul acestui proiect se vor realiza seminarii internaționale pe tematica migrației, dezbateri online pe această temă, precum și un studiu ce urmărește diagnosticarea situației sociale actuale a imigranților și exemple de practici pozitive din diferite țări europene. Raportul acestui studiu va fi distribuit autorităților responsabile de problematica migrației, instituțiilor educative și organizațiilor cu preocupări în domeniu.

Migrația culturală prin autobiografie

Institutul Român de Educație a Adulților în parteneriat cu Gmünder Volkshochschule (Germania – coordonator), Libera Università per Adulti (Italia), Krakowska Szkoła Zarządzania i Administracji (Polonia), Malpils pagasta padome (Letonia) și Escola Secundaria D. Sancho I (Portugalia) derulează proiectul Cultural Migration in Autobiography (CMA) – Migrația Culturală prin Autobiografie. Și acest proiect este co-finanțat de Comisia Europeană prin programul Grundtvig, privind educația adulților.

Proiectul propune utilizarea metodei autobiografiei în susținerea procesului de integrare a migranților și se adresează în mod deosebit celor care se confruntă cu excluderea socială, marginalizarea, fenomene răspândite atât în rândul tinerilor, cât mai ales al persoanelor în vârstă.

Autobiografia este un instrument important în înțelegerea vieții individuale într-o societate în schimbare. Migrația între națiuni și între diferitele culturi din Europa, precum și imigrația din

străinătate a influențat nu numai economia, ci și fizionomia culturilor naționale în Europa. Autobiografia migranților este un element cheie în înțelegerea dezvoltării europene și totodată oferă posibilitatea cetățenilor europeni să învețe prin schimbul biografilor interculturale.

Totodată, proiectul urmărește să susțină migranți din țările implicate în sensul:

- îmbunătățirii gradului de conștientizare a diferitelor medii

culturale în cadrul societății;

- recunoașterii importanței propriilor biografii multiculturale și să a comunicării acestora către alte persoane și comunități;
- împărtășirii acestor autobiografii cu persoane din alte țări europene;
- îmbunătățirii abilităților și competențelor individuale (abilități de comunicare interculturală, TIC, scriere creativă).

Proiectul dorește să formeze în toate țările participante, grupuri locale de câte 10 imigranți, care vor fi ghidați de tutori specializați în scrierea autobiografiilor și prin intermediul cărora aceștia vor reflecta asupra propriei istorii; scriind vor deveni conștienți de influențele și consecințele acesteia. De asemenea, ei devin conștienți și de importanța propriei tradiții culturale, dar învață și cum să abordeze și să relaționeze cu tradițiile culturale ale comunităților în care locuiesc în prezent, prin intermediul întâlnirilor și a comunicării interculturale.

Integrarea în România, prin ochii unei tinere de origine irakiană

Cum te simți în România?

Mă simt ca acasă. Lumea care mă cunoaște nu mă tratează într-un mod diferit pentru că sunt străină. Nu cred că este cazul să vorbim despre discriminare la români. Există oameni buni și răi peste tot în lume. Cel mai important lucru pentru mine nu este partea negativă a societății românești ci cea pozitivă și reală, care m-a adoptat și mi-a dat un loc în societate.

S-a schimbat ceva cu privire la atitudinea oamenilor de a-lung anilor?

Cred că nu numai atitudinea oamenilor s-a schimbat, ci și societatea în ansamblu; ceea ce a generat la români, o atitudine de deschidere față de alte popoare. Trebuie să recunosc că mi-a fost greu la început; am avut de înfruntat prejudecățile și o oarecare respingere din partea oamenilor care nu stiau prea multe despre irakieni sau straini în general. Familia noastră a reușit să se adapteze repede pentru că ne-am împrietenit cu oameni cu care am intrat în contact la locul de muncă, școală s.a.m.d.

Ați avut probleme de identitate culturală, ținând cont de faptul că proveniți dintr-o țară cu tradiții diferite de cele din România?

Nu am avut probleme de identitate culturală. Ne-a fost de folos faptul că am participat la majoritatea activităților

„Sunt în România de cand mă știu“, spune Marua Fahmi, cetățean irakian care a venit în România împreună cu familia ei în urmă cu 18 ani. Povestea familiei ei este un exemplu reușit de integrare datorită implicării active a imigrantului pe de o parte, și a românului, pe de altă parte, care l-a acceptat și l-a sprijinit.

Interviu realizat de
Cristina Florescu,
Asistent de
Programe în cadrul
Organizației
Femeilor Refugiate
din Romania

desfășurate de către organizațiile și instituțiile guvernamentale, guvernamentale și internaționale pentru integrarea refugiaților și migranților în România. Aceste activități ne-au ajutat să ne cunoaștem nu numai drepturile ci și obligațiile. Am avut parte de consiliere și îndrumare prin instituții specializate sau prin membrii comunității noastre.

Poti să faci o comparație între România și Irak?

Părinții mei provin din Irak, dar noi am trăit în Kuweit până la sosirea noastră în România. Îmi este foarte greu să fac o comparație între cele două țări pentru că eram foarte mică atunci când am venit în România. Ceea ce știu din puținele amintiri pe care le am și din ceea ce mi-au povestit părinții, este că sunt două societăți diferite. Multora care vin din Orientul Mijlociu le este greu să se adapteze în societatea românească.

Ce sfaturi le dai celor care au venit în România și nu se regasesc?

Sfatul meu ar fi să nu se sperie de schimbările pe care le pot observa ci să accepte, să preia acele lucruri din societate care îi pot ajuta să se simtă mai bine în România. Să își facă prieteni, să guste din mâncărurile tradiționale românești, să citească despre tradițiile românești și să învețe limba română.

Cum poți să faci aceste lucruri dacă întâmpini probleme grave de supraviețuire?

Cel mai important lucru este să știi ce vrei și să lupti pentru a-ți atinge scopul. Este foarte important să-ți exprimi dorința, temerile, nevoile. Cum poți face acest lucru dacă trăiești izolat și nu comunic pentru că nu știi limba? Integrarea presupune implicarea societății gazdă și a imigrantului. Toti trebuie să se implice pentru a evita conflictele, stigmatizarea, excluderea socială sau alte lucruri care apar din lipsa de coeziune socială.

Îmi face mare plăcere faptul că pot la rândul meu să îi sprijin pe cei care sosesc în România prin sfaturi sau îndrumare către diverse instituții. Este foarte important să ne ajutăm unii pe alții ca să învățăm din greselile sau experiențele nefericite ale celorlalți. În rest, să ne ajute Dumnezeu!

Student musulman în țară creștină

Viorela-Mihaela Gherasim

Jurnalism, Anul II, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Riadh Luati, un tânăr arab musulman, în vârstă de 23 de ani, este student în anul al IV-lea la Facultatea de Stomatologie, în cadrul Universității de Medicină și Farmacie, "Iuliu Hațieganu" din Cluj-Napoca. Este originar din Tunisia, locuind chiar în capitala țării, Tunis. După aproape 4 ani de când se afla în România, acesta a reușit să învețe limba română.

De ce ai ales Europa și mai ales România, pentru a urma studiile superioare?

În primul rând, din cauza sistemului de notare, asemănător cu cel francez din Tunisia. La noi se notează de la 1 la 20, iar la facultate ca să intri trebuie să ai un scor de minim 17 puncte, iar eu nu sunt chiar atât de bun. Sunt facultăți de stat, dar și private ca și aici, doar că cele private sunt foarte scumpe, iar la cele de stat se intră cu note foarte mari. Și în plus, la noi, încă nu există facultăți private de medicină. În al doilea rând, pentru că viața e mai ieftină aici decât în Franța, unde imi doream eu să ajung.

Ce avantaje îți oferă orașul Cluj-Napoca, în comparație cu celelalte orașe din țară?

Clujul, în afara de engleză și germană, are și linia franceză de studiu și e mai ușor. La noi, facem școală în limba arabă până în clasa a III-a, iar după aceea facem numai în limba franceză. Timișoara e pe linia engleză, București tot pe linia engleză... Aici avem formată o clasă

numai de arabi și doar câțiva francezi. M-am obișnuit și e mai frumos!

Care sunt diferențele, dar mai ales asemănările, dintre cultura arabă și cea română?

Din ce am văzut eu până acum, sunt diferențe legate de unitatea familiei. Familia în Tunisia este mai unită, mai apropiată, aici în România mi se pare că rudele se tot îndepărtează unele de altele. De exemplu, eu cu vărul meu, care studiază și el aici medicină generală, suntem foarte apropiați. Mergem împreună aproape peste tot, locuim împreună și dacă se întâmplă să plece undeva îl sun să-l întreb ce face. La fel procedează și el. Și asta nu doar pentru că suntem departe de casă, chiar și în Tunisia facem tot la fel, acolo, cu toate rudele. În rest nu e mare diferență între Tunisia și România, numai cei care țin prea mult la religie sunt mai diferiți. La mine acasă, părinții sunt mai stricți, cu mine, cu frații mei și cu sora mea, sunt mai conservatori și nu putem discuta chiar orice. Dar, prietenul meu Habib, poate discuta deschis și poate să facă ce vrea acasă

la el, pentru că părinții lui sunt mai moderni. De exemplu, la mine acasă pot invita prieteni în timpul zilei, dar nu am voie să-i cazez peste noapte în casă, nu mă lasă părinții, dar la Habib prietenii au voie să rămână peste noapte.

Ce impact are asupra ta faptul că trăiești într-o țară europeană și mai ales creștină?

La noi trebuie să facem ce spune Coranul, (Cartea Sfântă a musulmanilor). Sunt 5 baze în religia noastră: trebuie să mărturisești că Dumnezeu e unul și Mohamed e profetul Lui; trebuie să faci cinci rugăciuni pe zi; să dai bani la săraci în raport cu cât câștigi; să ții post în luna Ramadan în fiecare an; și să mergi la Mecca să stai patru, cinci zile, măcar o dată în viață. Obligatoriu este doar dacă poți, dacă ai bani și ești sănătos. Când sunt în România nu prea am cum să le îndeplinesc pe toate pentru că nu am timp. Deși există moschee aici, nu merg niciodată ca să mă închin. Asta se întâmplă cam la fiecare dintre noi arabii. Chiar și la fete, care trebuie să poarte hijab, (acoperământul pe

cap), unele nu-l mai poartă. Dar nu numai în România, chiar și în Tunisia, ele poartă hijab pentru că așa vor și fiindcă așa scrie în Coran, dar nu sunt obligate. Cele care nu vor nu-l poartă.

Ce hobby-uri ai și care este cel mai înfocat dintre toate?

Joc cărți cu băieții, ascult muzică, imi place să călătoresc, dar cel mai mult iubesc fotbalul. Pot spune că sunt bolnav cu fotbalul și mai ales după Clubul African, pentru că urmăresc la televizor toate meciurile. Însă, imi place să joc și pe teren cu colegii mei. Uneori, formăm echipe, de arabi și de români și arabii câștigă de obicei.

Dacă dorești să asculți muzică specifică țării tale, unde mergi? Muzica românească îți place?

De obicei ascult muzică arabă acasă, cu vărul meu, cu prietenii mei din Tunisia, fiindcă nu avem unde să mergem, dar singurul loc unde se poate asculta muzica noastră e la Club Diesel, unde se organizează din când în când, tot de către noi, arabii, Tunisian Party. Muzică românească ascult și imi place Inna, DJ Project și Puya, dar mai sunt și alte piese care aparțin altor artiști.

Cum îți se pare domeniul culinar românesc, îți plac preparatele tradiționale românești?

Nu prea am mâncat, pentru că aici majoritatea sunt pe baza de carne de porc, iar noi musulmanii nu mâncăm carne de porc fiindcă e păcat, așa scrie în Coran. În schimb îmi place salata de vinete foarte mult și sarmalele, dacă sunt făcute cu carne de vită sau oaie.

Cum socializezi cu românii, îți-ai făcut prieteni printre ei?

Am prieteni români, dar ei au o problemă cu ieșitul în oraș. Când îi sun să-i invit undeva, să ne întâlnim, să facem planuri, ei au mereu motive să refuze, ba sunt obosiți, ba nu au chef... în plus ei au o vorbă „în weekend ieșim”, dar în rest nu. Noi ieșim în oraș și dacă nu e weekend, atunci când nu avem de făcut altceva mai important.

Te-ai simțit vreodată discriminat în România?

Nu am avut probleme de acest gen, dar mi s-a întâmplat mai demult, când eram într-un bar și un român m-a întrebat ironic, ce cautăm noi, arabii, aici? Nu avem țara noastră? Fiecare în

țara lui. Dar i-am răspuns că și românii merg în alte țări, chiar și la noi în Tunisia, ca să nu mai vorbim de Italia.

Ce nu îți place în România, sau ce te deranjează cel mai mult?

Infrastructura este mai faină în Tunisia, străzile sunt mai bune și viața este mai ieftină decât în România. Nu am găsit nimic aici mai ieftin ca în Tunisia și salariul e aproape la fel... acolo cu 20 de lei poți să trăiești o săptămână și să mănânci bine. Aici un sandwich e de 3 ori mai scump... Cu toate astea, eu nu simt greul, ca alții, care vin aici să muncească, pentru că mă întrețin părinții.

Ești mulțumit de sistemul de învățământ din România?

În general, da. Practica este foarte bună aici. Însă, pentru noi stăinii sunt mai scumpe creditele, dacă ajungem în cazul în care trebuie să le plătim. Noi dăm 50 € pentru un credit, iar românii plătesc numai 20, sau 30 de lei. Este diferit.

Dar de sistemul de sănătate din România?

Serviciile de sănătate sunt bune, însă noi, ca străini nu avem nicio gratuitate și nici măcar ca studenți.

Ținând cont de diferențele climatice dintre cele două țări, cum te-ai acomodat aici?

Prima dată mi-a fost greu și nu-mi plăcea mai ales iarna, frigul. Dar mi-a plăcut zăpada care e așa de multă în România față de Tunisia, unde e doar un strat subțire. Acum m-am obișnuit.

Ce planuri de viitor ai? Îți dorești să rămâi în România, sau te întorci în țara ta ca să profesezi ca doctor?

Sincer, m-am obișnuit aici. După facultate o să fac o specializare pe aparate dentare și o să-mi deschid un cabinet. Dacă merg în Tunisia și stau mai mult de două-trei luni mă plictisesc, acum viața mea este aici. Însă, în viitorul mai îndepărtat m-am gândit că poate o să mă stabilesc în Franța, dacă nu o să-mi meargă bine afacerea aici.

Islamul este urmat în România doar de 0,3 % din populație, dar are o tradiție de 700 de ani în Dobrogea, regiune ce a fost provincie otomană aproape cinci secole (cca. 1418-1878). Cea mai mare parte din cei 58.000 de musulmani din România sunt Sunniți. 85% dintre ei locuiesc în Județul Constanța, 12% în Județul Tulcea, iar restul în centre urbane ca București, Brăila, Călărași, Galați, Giurgiu și Drobeta-Turnu Severin. Din punct de vedere etnic, cei mai mulți dintre ei sunt tătari și turci, dar există și mici comunități de albanezi și romi musulmani, la care se adaugă în prezent grupurile de imigranți din Orientul Mijlociu. În România se află peste 80 de moschei. Interesele musulmanilor sunt reprezentate, conform Legii Cultelor, de Muftiyatul Cultului Musulman din România.

Karaaslan Şukru:

„În România, mă simt ca la mine acasă!”

Amadou NIANG
Expert în migrație
Asociația
Cultura Păcii
București

Născut la Urba, în Turcia, dl. Şukru a imigrat în România la 23 de ani cu scopul de a munci, imediat după ce și-a terminat serviciul militar. Bucătar de meserie, el a trecut în 15 ani de ședere în România de la simpu angajat la patron, deținând în prezent un restaurant în București și cinci alte restaurante și un laborator de baclava în alte orașe din țară. La restaurantul Emi, am întâlnit un anumit dl. Karaaslan Şukru plin de viață și care se simte ca acasă. Un om fericit și împlinit. Căsătorit de 14 ani cu o româncă cu care are un copil de 5 ani, acest tânăr cuplu mai așteaptă un copil în luna ianuarie.

În ce an ați venit în România?

În luna august 1995. Când am sosit în România, am stat la Constanța vreo doi ani. Apoi am plecat în Germania. După un an de ședere acolo, am constatat că, din punct de vedere profesional, România era mai viabilă, mai interesantă decât Germania, așa că am venit înapoi. Mie îmi place în România.

Cum vi s-a părut România când ați sosit pentru prima dată?

Când am venit eram uimit pentru că era o diferență foarte mare între România și țara mea. Aici era sărăcie. Oamenii erau diferiți, recent scăpați de comunism. Oamenii aveau altă gândire, altă privire către străini. Acum s-au schimbat. Acum românii sunt europeni, mai drăguți. Atunci erau altfel. Îmi place mai mult acum.

După 2000 s-a schimbat totul. Acum se poate găsi orice în România, înainte nu era așa. De exemplu, nu se găseau fructe și anumite

produse alimentare. Niciodată nu găseam ceea ce aveam nevoie.

Ca turc, cum vă privesc oamenii? Cum vă simțiți sau cum v-ați simțit la început?

La început, privirile românilor erau diferite, nu ne cunoșteau, nu cunoșteau străinii. Acum e clar, ne cunoaștem unul pe altul. De 20 ani de când a fost revoluția, românii locuiesc cu străinii, cu arabii, cu chinezii, cu turcii, cu europenii, și s-au obișnuit. Eu niciodată nu am avut probleme, nu am fost jignit pentru că eu sunt străin și nici nu s-au îndepărtat oamenii de mine din acest motiv. Eu mă înțeleg foarte bine cu românii, nu știu de ce, dar mă înțeleg.

Cum v-ați descurcat cu toate astea? V-a fost dificil la început din punct de vedere profesional?

Dificil nu mi-a fost niciodată în România. Uneori dacă nu îți place locul unde ești, toate lucrurile sunt grele sau ți se par mai grele.

Mie mi-a plăcut România și de aceea mi-a fost ușor. Dacă nu era ușor nu puteam să deschid restaurante la Timișoara, Reșița, Ploiești, Buzău, Constanta și la București.

Am mers peste tot. Cu limba a fost mai greu. Nu știu prea bine dar mă descurc măcar. De 15 ani.

Puteți să ne povestiți în ce perioadă v-a fost dificil, ce probleme ați întâmpinat și cum ați reușit să le rezolvați?

În 1996 m-am căsătorit, dar doar la moschee. Nu aveam un permis de ședere temporar de reîntregirea familiei. Făceam naveta între România și Turcia la fiecare două luni. Era foarte greu. La fiecare două luni aveam probleme. Mă întrebam oare ce se va întâmpla? Oare mă vor primi înapoi sau nu?

În 1999 am obținut permis de ședere temporar. Dar atunci era valabil doar 3 sau 6 luni. Deci nu puteam face nimic până la urmă. Înainte de 2000 era greu de tot să prelungim permisul nostru de ședere. În 2004

Puteți să ne spuneți cum se numește această emisiune?

Fotoliul roșu se cheamă emisiunea și se desfășoară în fiecare duminică între orele 9.40 și 10.10. În cadrul acestei emisiuni, prezint rețete de mâncăruri turcești în limba română pentru români. Pentru că turcii și arabii știu aceste rețete, fiindcă avem culturi apropiate. Deocamdată împart timpul meu între televiziune, serviciul și familie.

Ce vă place cel mai mult în România ?

Cel mai mult îmi place că afacerile merg bine. Altfel în România e frumos din punct de vedere geografic. M-am plimbat peste tot: Constanța, Iași, Satu Mare, Banat, Maramureș, Moldova, Transilvania, Muntenia, Dobrogea, etc. Numai zona Oltului nu am văzut-o. Am stat mult în Constanța, în Timișoara și București.

Apreciez că sunt multe de văzut în România, dar oamenii nu au grijă de frumusețile acestei țări.

Cu soția, acasă, ce mâncați?

La mâncare nu ne înțelegem deloc. Ea mănâncă cum știe. Eu sunt ca un om din orient. Mănânc mâncare de acolo, dar nu prea fac diferența, oricum.

De când eram mic mama era mulțumită că orice îmi pune în față, eu mâncam, nu comentam. Frații mei nu erau așa. Dar în general, eu pentru ca sunt cu restaurantele, mănânc la restaurant. Că nu prea stau pe acasă. Și nevasta acasă face mâncare cum știe. Ea mănâncă și din bucătăria turcească, că s-a obișnuit un pic.

Ce vă nemulțumește în România?

În România, mai devreme spuneam că la început nu găseam nimic, acum găsim de toate dar sunt multe lucruri scumpe, chiar foarte scumpe. Mă întreb ce se poate face într-o lună cu 600 RON, adică salariul minim pe economie. Pentru că banii aceștia nu ajung.

Mă nemulțumește și starea străzilor din România. Mi-au distrus mașina într-un an.

Eu aștept ca autoritățile române să lucreze la infrastructură. Și la imagine trebuie lucrat. Oamenii sunt buni. Mă simt ca la mine acasă.

aveam dreptul să depun acte pentru cetățenie. Dar fiindcă trebuia să plec din 3 în 3 luni sau din 6 în 6 luni în Turcia ca să îmi pot prelungi permisul meu de ședere, mi s-a întâmplat să aștept și 42 de zile acasă pentru a-mi elibera de către consulatul României din Istanbul o viză. Legea spune că dacă ai întrerupere de ședere de mai mult de o lună, trebuie să reiei totul de la capăt, ca și cum ai fi intrat pe teritoriul României pentru prima dată. Așa că am mai așteptat încă 5 ani ca să am dreptul de a depune o cerere de acordare a cetățeniei române. Așa ca sunt în România de 15 ani fără cetățenie. Acum, mulțumesc lui Dumnezeu, am scăpat de acest calvar. Curând o să depun actele pentru cetățenie.

Cum ați ajuns de la angajat la patron?

Eu sunt bucătar de meserie. La început am lucrat într-un restaurant din centrul Bucureștiului. După aceea am văzut că pot să fac și eu ceva aici. Și am început să deschid eu restaurante. Am deschis până acum șase restaurante.

În 1996 am deschis restaurantul Emi. Este între restaurant și fast-food. Nu știu cum se zice la asta. Nu am găsit

niciodată un nume potrivit. În Turcia se numește „Locanda”. Dar aici nu există un cuvânt prin care să poată fi tradus.

Soția dumneavoastră e româncă?

Da, e româncă din Botoșani.

Este musulmancă?

Da, a trecut la islam. Ea a vrut.

Și cum vă descurcați cu copilul care este educat între doua culturi ?

Eu am un copil dificil. E bolnav. E autist. Pentru că e autist, nu pot să-l trimit la orice școală și nici nu pot să-l las singur pentru că are 6 ani acum.

Acum face terapie acasă, 3 ore zilnic și merge spre bine. Însă un autist e un autist. Se zice că își revine maxim până la 80%. Împotriva acestei boli ne luptăm. În luna ianuarie, eu și soția mea mai așteptăm un copil.

În rest, muncesc toată ziua aici la restaurant. Nu mă plâng. Mulțumesc lui Dumnezeu. De o lună și jumătate, cu un prieten, am început o emisiune la OTV, o televiziune din țară.

Din Filipine în Banat

Psiholog
Senta Paler

Și-a găsit împlinirea: la 23 de ani, un tânăr asiatic și-a întemeiat o familie la Timișoara

„Cu mult timp în urmă, în Filipine, dacă erai filipinez trebuia să te căsătorești cu o filipineză pentru că noi, filipinezii... suntem atât de mândri... Eu sunt filipinez... noi suntem cei mai buni... chiar dacă nu suntem... însă lucrurile stau astfel... filipinezii sunt filipinezi. Dar asta a fost demult, acum suntem o țară liberă”, spune Reo Martin On, în vârstă de 23 de ani, care a străbătut în jur de 10.000 de kilometri pentru a-și întemeia propria familie într-o țară despre care auzise unele fapte legate de perioada comunistă și de Dracula.

Martin s-a născut în provincia Laguna, din Filipine, situată în regiunea Calabarzon din Luzon care este cea mai mare ca și întindere, dar și cea mai importantă insulă din punct de vedere economic și politic, fiind urmată de Mindanao și Visayas. În cultura filipineză există multiple influențe care provin din China, Spania, Malaezia, Indonezia, Asia de Sud, America. Nu există o identitate pură, iar cultura este foarte vastă, specifică fiecărei regiuni în parte, dar totuși, cu similarități. Familiei i se atribuie un rol foarte important în societate, în cultură, în general.

„Familia este întotdeauna pe locul întâi, întotdeauna în fața ta. Nu o pune niciodată în spatele tău, deoarece nu poți să o vezi dacă este în spate. Căsătoria... chiar dacă sunt perioade mai grele, chiar dacă este bine, trebuie «înghițită». Nu o lăsa niciodată – asta am învățat”, spune Martin, care a fost crescut într-o familie în care valorile fundamentale sunt integritatea, demnitatea, onoarea și respectul. „Am fost crescut în ideea egalității de șanse între femei și bărbați. Există întotdeauna această balanță în familie... mama mea este cea mai bună, și-a sacrificat viața pentru noi... a plecat să lucreze în Italia când eram copil. Tata a fost foarte bun... gătea foarte mult, făcea curat în casă... totul era organizat... pentru că avem sânge de chinezi, iar chinezii sunt foarte organizați”. Martin își aduce aminte că, în copilărie, în fiecare zi după masă, când băteau clopotele bisericii, copiii alergau spre bunicile lor. „Fii binecuvântată!”, spunea fiecare copil, luând mâna dreaptă a bunicii și punându-și fruntea pe ea. Bunicii au avut un rol major în educația și disciplina lui Martin. De la bunica din partea mamei a învățat să aibă grijă

de orice, de gospodărie, în special. „Când eram mic, mâncam numai orez cu sare, aceasta fiind cea mai ieftină mâncare ce exista în Filipine. Acele vremuri m-au făcut mai puternic, iar cel mai mărunț lucru în viață poate căpăta o semnificație atât de mare... era doar orez cu sare... dar înveți să apreciezi orice, chiar dacă este un lucru mărunț”.

Religia și spiritualitatea ocupă un loc central în viața filipinezilor, diversitatea religioasă incluzând evrei, catolici, musulmani, budiști, protestanți și animiști. „Eu sunt catolic... în Mindanao, unde este război în prezent, sunt musulmani... vor să fie separați de filipinezi”. Religia nu este văzută numai ca un sistem de credințe, ci mai mult, ca un cumul de experiențe, ritualuri și ceremonii care propovăduiesc continuitatea vieții, coeziunea în comunitate și reprezintă scopul moral al existenței. În legătură cu diverse obiceiuri și superstiții care sunt bine înrădăcinate în mentalitatea filipinezilor, Martin consideră că: „fiecare persoană în lumea asta are propriile opinii și nu le poți schimba... trebuie doar să le accepți într-o manieră pozitivă, atâta timp cât

nu te afectează, nu îți fac vreun rău... este doar ce spun unii... dacă crezi în ele, nu pierzi nimic. Eu personal, nu cred în astfel de lucruri. Pentru mine destinul este destin, ce se întâmplă, se întâmplă. Totul decide Dumnezeu”.

Martin a început să lucreze de la vârsta de 19 ani. A lucrat mai întâi într-un bistro ca și chelner, apoi ca barman, fiind foarte talentat în a jongla cu sticlele. Într-o zi, un domn i-a făcut o ofertă de a lucra pe un vas de croazieră. „Aceasta a fost mare mea oportunitate... americanii spun că dacă ai un filipinez care lucrează pentru

tine, acesta valorează fiecare cent”. De asemenea, a câștigat diverse premii și o medalie de excelență în domeniu.

Așa cunoscut-o pe Diana Sarga în anul 2008, pe vasul de croazieră unde a lucrat. S-au îndrăgostit unul de celălalt și, în același an, Diana a rămas însărcinată. Martin a hotărât să se mute în România, să fie alături de Diana și copil, să aibă grijă de familia sa. Mama nu a aflat de planurile fiului decât mai târziu: „i-am spus mamei mele că plec înapoi pe vas să lucrez, dar adevărul a fost că am venit aici să mă însoresc cu Diana. În Filipine, dacă ești cel mai

tânăr dintre frați și te căsătorești primul se consideră că nu ești respectuos și politic față de ceilalți membri ai familiei. Este oarecum dureros pentru mamă, pentru părinți, în general”.

Pentru a se stabili în România, Diana i-a trimis o invitație și ea a fost cea care s-a ocupat de acte. „Fiind vorba de un cetățean non-european, condițiile impuse pentru a veni aici au fost numeroase. Am obținut o viză de turist, după care am așteptat trei luni. Mi s-a permis să stau o lună. Odată ajuns în țară, ne-am căsătorit. Am aplicat apoi pentru permisul de ședere și a durat o lună sau mai mult până l-am obținut. După ce am obținut permisul de ședere, am realizat că adresa era greșită și totul a trebuit refăcut. Am primit și dreptul de a munci în România”.

Când a ajuns în România, Martin a locuit cu familia în Biled. „Pentru mine, vârstnicii din Biled, familia Dianei nu sunt cu mult diferiți față de familia mea originară”. Primele două luni le-a resimțit ca fiind cele mai grele, în sensul că se simțea singur „pentru că sunt singurul filipinez și am fost discriminat de către niște adolescenți. Am impresia că un tip asiatic ca mine li se pare nostim și le place să facă glume pe seama mea. Bătrânii sunt ok, dar cei tineri sunt atât de dificili... nu știu să aprecieze un străin... mă simțeam ca un extraterestru”.

De când a început să lucreze se simte însă mai bine. Și-a găsit un loc de muncă în Timișoara, ca și barman, comunică foarte bine cu clienții. „Am venit aici necunoscând pe nimeni... sunt un străin... se întâmplă... dar odată ce începi să cunoști oameni... te simți mai bine. În Filipine, dacă ești străin, lumea te respectă”.

La început, Martin făcea naveta la lucru, dar de câteva luni familia lui s-a mutat în Timișoara. Soția sa are grijă de copil, iar el are grijă de familie. „Nu m-am schimbat foarte mult de când sunt tată și soț... sunt însă mai responsabil. Înainte cheltuiam mulți bani, acum nu. Am învățat să fiu un lider. Ca tată, trebuie să organizezi lucrurile... și să ai mai multă răbdare. S-a schimbat viziunea mea asupra vieții... planurile... țelurile. Înainte făceam planuri numai pentru mine, dar acum, totul este pentru copil și soție. Mă gândesc întotdeauna la ce e mai bine pentru familia mea... câteodată uiți de tine. Familiile filipineze sunt foarte apropiate”.

Diana Ureche
Presedinte
de Onoare
Divers Etica

De la CNCD la Prut și mai departe

Comparând datele sondajului INSOMAR realizat în 2009 la cererea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu cele obținute de CNCD anul trecut, în percepția populației majoritare a crescut sensibil atitudinea discriminatorie la adresa imigranților (alături de persoanele cu dizabilități, persoanele infectate cu HIV și femei). Din comparație reiese și întărirea percepției asupra refuzului de căsătorie cu o persoană de altă religie, ca și creșterea distanței sociale în relațiile de prietenie, vecinătate și colegialitate cu acestea. Poate fi semnalată și accentuarea temerii că imigranții chinezi ocupă locurile de muncă ale românilor (20,5 % în prezent, așadar creșterea acestei percepții cu 4 procente) iar infraționalitatea acestora ar fi un pericol pentru societate (20,6% în prezent). Este actuală și considerarea arabilor în România ca pericol terorist (25,4%). Și toate acestea se întâmplă pe fondul unei scăderi ușoare a încrederii în instituția care gestionează apărarea drepturilor grupurilor vulnerabile la discriminare.

Pe de altă parte, grupurile față de care populația manifestă disponibilitatea cea mai mare de a accepta în cercurile de proximitate cele mai intime (familia și cerul de prieteni apropiați) sunt persoanele de altă cetățenie, etnicii maghiari și persoanele de altă religie. Peste 64% din populație ar accepta aceste persoane ca membri ai familiei și peste 76% i-ar accepta ca prieteni apropiați. Aceste rezultate indică un grad ridicat de toleranță al populației în raport cu aceste grupuri. 53,6 % din populație este de acord ca imigranții stabiliți în România să-și păstreze cultura, ceea ce indică un prețios îndemn pentru ca grupurile RTT (Resortisanți ai Țărilor Terțe) să insiste în afirmarea prin propria cultură.

Este interesant de observat

modificarea profilului discriminatorului român. De unde până acum acesta era un tânăr/tânăra cu studii superioare din mediul urban, acesta a devenit vârstnic, neinformați, cu venituri modeste, cu studii medii, care locuiește în mediul rural (îndeosebi Muntenia și Moldova). E oarecum paradoxal faptul că populația din Moldova apare ca având în cel mai mare procentaj cunoștință despre existența și activitatea CNCD. Nu știu dacă este util să ne îndreptăm cu toții spre locurile cele mai tolerante (Transilvania și București) sau mai degrabă să ținem cont de atenția îndreptată de către cei intervievați asupra importanței prevenirii actelor de discriminare, informării și medierii.

Aș îndrăzni să fac o legătură între atitudinea mai puțin tolerantă a moldovenilor din România și evenimentele mereu recente din Republica Moldova. Există o tensiune care persistă și care devine vizibilă în cele mai neașteptate aspecte. Consider de aceea binevenit un demers de creionare a situației cetățenilor din Republica Moldova care se află în România.

Probleme apar și în ceea ce îi privește pe cetățenii români aflați în Republica Moldova, dar știm cel puțin că avem un Senator care poartă responsabilitatea acestora. Încerc să găsesc cine reprezintă în România cetățenii din Republica Moldova. Mai apare drept pertinentă și întrebarea: sunt cetățenii moldoveni RTT în România? Protecția care le este acordată este mai însemnată decât a celorlalți RTT sau din contră? Câți asemenea cetățeni se află în România? Știm doar că până la mijlocul acestui an, Oficiul Român pentru Imigrări a depistat 397 de cetățeni moldoveni aflați ilegal pe teritoriul României.

La toate aceste întrebări răspunsurile

sunt îndoielnice. Și mi-am adus aminte de un vechi prieten din Chișinău, care venise în România pentru a urma Facultatea de Regie și cu dorința de a rămâne. Fiu al unui român și al unei rusoice, era iremediabil îndrăgostit de România, deși era luat în derâdere pentru asta și hulit pentru că are o bursă de la statul român, bursă cu care era de fapt imposibil să supraviețuiești acum mai bine de zece ani, el n-a mai părăsit România.

Dar ce se mai întâmplă cu studenții moldoveni? Un comunicat de presă al ORI din 23 septembrie 2009 venea să infirmeze zvonul că studenții basarabeni sunt obligați să achite o taxă pentru eliberarea permisului de ședere. Se comunica astfel că la data de 7 septembrie 2009 a intrat în vigoare „Protocolul privind scutirea la plată a permiselor de ședere permanentă/temporară pentru cetățenii străini”, document încheiat între Oficiul Român pentru Imigrări (O.R.I.) și C.N. Imprimeria Națională – S.A.(C.N.I.N.). Este specificat că, în fapt, înainte de intrarea în vigoare a acestui protocol, categoriile sus-menționate de cetățeni străini s-au bucurat de aceleași facilități potrivit prevederilor protocolului anterior încheiat între instituția noastră și Regia Autonomă Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat (RAAPPS). Se reamintește pe această cale și faptul că, în baza O.U.G. 94/2008, activitatea de producere a pașapoartelor electronice, a permiselor de ședere și a documentelor de călătorie care se eliberează străinilor a fost preluată de către Compania Națională „Imprimeria Națională” –S.A.

Așadar, conform ORI, categoriile de străini care beneficiază de scutire la plata prețului permiselor de ședere sunt clar prevăzute în Protocol: bursierii din învățământul preuniversitar, universitar și postuniversitar pentru care statul român

suportă toate cheltuielile; nebursierii din învățământul preuniversitar, universitar și postuniversitar pentru care statul român plătește taxa de școlarizare; nebursierii din învățământul preuniversitar, universitar și postuniversitar care plătesc taxa de școlarizare ca și studenții români; cetățenii străini cu domiciliul permanent în România, pensionari ai statului român, cu venituri sub salariul minim pe economie, cu vârsta peste 60 de ani și care nu beneficiază de drepturi sociale din partea altui stat; apatrizii de origine română repatriați în baza unor înțelegeri internaționale, care nu dispun de mijloace financiare; străinii beneficiari ai unei forme de protecție în România (refugiați și cei cu protecție subsidiară); alte categorii de străini care își reglementează dreptul de ședere pe teritoriul României și care sunt scutiți de la plata permiselor de ședere în baza legii sau a unor acorduri interministeriale, interguvernamentale sau internaționale la care România este parte.

O știre din 14.08.2008 vine cu detalii asupra cuantumului în monedă europeană a burselor pentru cetățenii străini. De burse majorate cu 81,19% beneficiază elevii, studenții, masteranzii, doctoranzii, medicii aflați la specializare și cursanții din Republica Moldova și Ucraina, cei de origine etnică română din afara granițelor țării, cetățenii români cu domiciliul în străinătate, precum și cetățenii străini, bursieri ai statului român, care studiază în instituții și unități de învățământ din România. Potrivit unei decizii a Guvernului României, elevii și studenții primesc burse constând în echivalentul în lei al sumei de 65 de euro/lună; bursele masteranzilor, ale medicilor aflați la specializare și ale cursanților aflați la stagiile de specializare/perfecționare postuniversitară sunt echivalentul în lei al sumei de 75 de euro/lună; doctoranzii au burse constând în echivalentul în lei al sumei de 85 de euro/lună. Toate aceste persoane beneficiază și de cazare în internatele școlare și căminele studențești. Cel puțin în legătură cu taxele și bursele ni s-a risipit îndoiala.

Poate că motivul pentru care a crescut cuantumul burselor este legat de faptul că, potrivit statisticilor Biroului pentru Străini din Iași (unde se află cel mai mare număr de cetățeni moldoveni), în 2008 numărul tinerilor din Republica Moldova veniți la studii scădea (cu 17,1% în 2007 față de 2006), dar creștea semnificativ numărul cererilor pentru reîntregirea

familiei (cu 33,1 %). Conform acelorași surse, în 2007 față de 2006 se înregistra o creștere cu 82,8 % a numărului cetățenilor din Republica Moldova angajați sau detașați la muncă în Iași. Și numărul rezidenților permanenți crescuse în 2007 față de 2006 cu 62,8%, precum și cel al căsătoriilor de conveniență.

Încercând să aflăm cine mai este responsabil de cetățenii Republicii Moldova care trăiesc în România, am aflat că s-a încercat constituirea unei asociații numită CMR-ORM (Comunitatea Moldovenilor din România – Originari din Republica Moldova). CMR-ORM a decis în iulie 2008 să acționeze statul român în judecată la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, după ce Înalta Curte de Casație și Justiție a decis respingerea unei cereri de strămutare a unui dosar soluționat definitiv de Tribunalul Iași, la sfârșitul lunii februarie, prin care reprezentantul legal al organizației solicita instanței românești acordarea de personalitate juridică acestei asociații. Tribunalul Iași respinsese ca nefondat recursul declarat de către președintele organizației, menținând astfel o decizie din 11 noiembrie 2007 a Judecătoriei Pașcani, prin care se respingea solicitarea de acordare personalitate juridică. În motivarea Judecătoriei din Pașcani se arată că CMR-ORM ar urmări, contrar celor declarate în Statutul Asociației, „recunoașterea și promovarea drepturilor și a intereselor membrilor unei «națiuni moldovenești», ai unei «minorități moldovenești» în România”. În continuare, instanța explica diferențele dintre națiune și comunitate: Comunitatea Moldovenilor din România - Originari din Republica Moldova nu poate crea o nouă identitate etnică, deoarece nu exista o identitate etnică, culturală, lingvistică sau religioasă moldovenească distinctă de cea română, fiind invocată Recomandarea 1201 (1993) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, în Propunerea pentru definirea minorităților naționale care se referă la „un grup de persoane dintr-un stat care manifestă caracteristici etnice, culturale, religioase și lingvistice distincte”, ca fiind o identitate specifică ce distinge o minoritate de alta sau de majoritate. În motivele de recurs, reprezentantul legal al CMR - ORM a arătat că „ideea de baza a Asociației nu contravine ordinii de drept din România” cum s-a susținut în motivarea Judecătoriei, „deoarece urmărind promovarea valorilor unei colectivități (a unei comunități de idei/

De la Nistru pân' la Tisa Tot Românul plânsu-mi-s-a

(Mihai Eminescu,
Doina)

principii/ crezuri și simțăminte proprii) care se declară că aparțin națiunii moldovenești, se exercită dreptul la asociere, la libertate de exprimare, la liberă conștiință și identitate”. În aceste condiții cine sunt „moldovenii” din România?

Zăbovim cu interes asupra ultimelor Recensăminte din România (2002) și Republica Moldova (2004). În statistica populației după etnie nu găsim „moldovenii”. Desigur, vom spune, doar moldovenii nu sunt o etnie în România, ci RTT. Dar în acest document apar 2249 de chinezi, care și ei sunt RTT. Poate că moldovenii intră la categoria celor de la „altă etnie” (13 653 persoane) sau se află printre cei de „etnie nedecarată” (5935 persoane)...

Dacă ne continuăm demersul, aflăm că în statistica populației după etnie românii sunt în număr de 19 409 400, adică 89,5%, dar persoanele care au limba română ca limbă maternă sunt în număr de 19 741 356, adică 91% din întreaga populație. Mai sunt și 5345 de persoane care nu-și declară limba maternă.

Avem sânguința să descoperim că în Republica Moldova datele statistice „după naționalitățile de bază” confirmă existența a 73 276 de români în acest spațiu, adică 2,2 procente din populație. De notat însă că moldovenii din dreapta Prutului pot fi simultan moldoveni și români pe când cei din stânga Prutului trebuie să aleagă între a se declara moldoveni sau români.

Sperăm că întrebările noastre au rămas austere dar au devenit mai puțin timide, așa cum se conturează și agitata identitate a cetățenilor Republicii Moldova din România.

Cum se dobândește

Cetățenia română, semnificații diferite

Pentru cetățenii Republicii Moldova și Ucrainei care au pierdut fără voia lor cetățenia română în 1940, precum și pentru copiii și nepoții acestora, redobândirea cetățeniei este un act de justiție, dar și deschiderea spre noi posibilități, între care cea de a locui, a călători și a munci fără restricții în România și, de ce nu, în Uniunea Europeană. Până în prezent, în ciuda numărului mare de solicitări, foarte puțini cetățeni din această categorie și-au văzut cererile aprobate, procesul fiind în continuare greoi și îndelungat. Dorința acestor noi cetățeni români de a participa la viața publică a României, indiferent de locul de reședință, s-a manifestat recent și prin prezența numeroasă la alegerile prezidențiale de zilele trecute.

Pentru cei care vin din alte țări și doresc să obțină cetățenia română, obținerea ei este cu siguranță un pas important, un moment esențial în parcursul lor spre integrarea în societatea românească. Mulți sunt pe deplin integrați în momentul primirii cetățeniei, acest act nefiind decât recunoașterea administrativă a unei situații de fapt și posibilitatea de a exercita drepturi egale cu restul concetățenilor. Pentru alții însă procesul de integrare nu se încheie odată cu obținerea cetățeniei și necesită în continuare eforturi, pentru perfecționarea limbii române, din punct de vedere profesional, sau al relațiilor cu ceilalți. Din păcate însă. Unii dintre cei ce au devenit recent cetățeni români trebuie să se înarmeze de asemenea cu răbdare și cu încredere deoarece calitatea de cetățean român nu îi scutește de efectele negative ale stereotipurilor și prejudecăților la care trebuie să facă față datorită originii sau apartenenței religioase.

Peste 20.000 de persoane au primit cetățenia română de la începutul anului

În perioada 01.01.2009 - 15.11.2009, Comisia pentru Cetățenie a Ministerului Justiției a soluționat 20.148 cereri de acordare și redobândire a cetățeniei române, din care 17.437 cereri de redobândire a cetățeniei române formulate de „foștii cetățeni români care au dobândit cetățenia română prin naștere sau prin adopție și care au pierdut-o din motive neimputabile lor sau această cetățenie le-a fost ridicată fără voia lor, precum și descendenților acestora până la gradul III” (cetățeni din Republica Moldova și Ucraina), 2.302 cereri de redobândire a cetățeniei române formulate de „persoane care au pierdut cetățenia română, precum și descendenții acestora până la gradul II” și 409 cereri formulate de „cetățeni străini sau persoane fără cetățenie”.

Din cele 20.148 cereri de acordare și redobândire a cetățeniei române soluționate de Comisia pentru Cetățenie, 15.898 cereri au fost aprobate prin ordin al ministrului justiției, comparativ cu 5.585 cereri de acordare și redobândire a cetățeniei române aprobate prin ordin al ministrului justiției în aceeași perioadă a anului 2008.

Potrivit legii, cetățenia română se dobândește la data depunerii jurământului de credință față de România, moment în care se eliberează și certificatul de cetățenie, document care atestă calitatea de cetățean roman. Jurământul de credință se depune în fața Ministrului Justiției sau a reprezentanților acestuia doar de către persoanele care au solicitat acordarea sau redobândirea cetățeniei române cu stabilirea domiciliului în România. Persoanele care au optat pentru menținerea domiciliului în străinătate vor depune jurământul de credință în fața șefului misiunii diplomatice sau a oficiului consular ale României din țara respectivă.

Peste 300 de persoane au devenit cetățeni români după ce au depus depus, vineri 20 noiembrie 2009, jurământul de credință față de România. Ceremonii similare de depunere a jurământului de credință au loc cel puțin odată pe lună, în funcție numărul de cereri soluționate.

Cetățenii care solicită redobândirea cetățeniei, în condițiile în care ei, părinții sau bunicii lor au pierdut-o fără voia lor în urmă cu peste o jumătate de secol, pot obține cetățenia cu domiciliul în România, caz în care trebuie să facă dovada unei locuințe în România, respectiv pot deveni cetățeni români cu domiciliul în străinătate. Aceștia pot depune dosarele de solicitare a cetățeniei fie la consulatele României din țara unde locuiesc, fie la București, la Ministerul Justiției.

Pentru alte persoane care doresc să obțină cetățenia română condițiile principale sunt domiciliul legal în România de cel puțin 8 ani, sau 5 ani de la căsătoria cu un cetățean român și cunoașterea limbii române.

Detalii privind procedurile de obținere sau de redobândire a cetățeniei române sunt disponibile pe site-ul Ministerului Justiției: www.just.ro.

Actele și taxele necesare pentru depunerea cererii de acordare a cetățeniei române

(Art. 8 din Legea nr. 21/1991)

ACTE NECESARE

1. PAȘAPORT în copie legalizată sau «conform cu originalul», cu traducere legalizată
2. PERMIS de ședere permanentă pentru cetățeni străini în copie legalizată sau «conform cu originalul»;
3. HOTĂRÂREA prin care s-a stabilit domiciliul în România în copie legalizată eliberată de Oficiul Român pentru Imigrări;
4. ADEVERINȚĂ din care să rezulte domiciliul legal în România de cel puțin 8 ani sau, în cazul în care este căsătorit

cetățenia română

cu un cetățean român, de cel puțin 5 ani de la data căsătoriei - eliberată de Oficiul Român pentru Imigrări;

5. DECLARAȚIE personală autenticată la notar din care să rezulte că în prezent nu întreprinde și nu sprijină acțiuni împotriva ordinii de drept, ori a siguranței naționale și nici în trecut nu a desfășurat asemenea activități;

6. CERTIFICAT de NAȘTERE în copie legalizată și traducere în limba română, legalizată;

7. CERTIFICAT de CĂSĂTORIE în copie legalizată;

8. DOVADA cetățeniei române a soțului sau a soției (actul de identitate în copie legalizată), dacă este cazul;

9. CERTIFICATE de NAȘTERE ale minorilor în copii legalizate;

10. ACORDUL părinților privind dobândirea cetățeniei române pentru copii dat prin declarație autenticată la notar;

11. Consimțământul minorului care a împlinit vârsta de 14 ani pentru dobândirea cetățeniei române dat prin declarație autenticată la notar și în prezența unui părinte;

12. CAZIER JUDICIAR din România;

13. CAZIER JUDICIAR din străinătate în original, apostilat/supralegalizat și cu traducere în limba română, legalizată la notar;

14. DOVADA locuinței în copie legalizată prin una din următoarele variante:

A. prin contract de închiriere înregistrat la Administrația Financiară în copie legalizată și extras CF de informare al proprietarului pentru imobilul în cauză.

B. prin contract de vânzare-cumpărare în copie legalizată și extras CF de informare al proprietarului pentru imobilul în cauză.

C. prin contract de comodat în copie legalizată și extras CF de informare al proprietarului pentru imobilul în cauză.

D. prin declarație autenticată la notar de luare în spațiu și și extras

CF de informare al proprietarului pentru imobilul în cauză.

15. DOVADA mijloacelor legale pentru o existență decentă în România, în condițiile stabilite de legislația privind regimul străinilor (după caz):

A. venituri din activități comerciale
a) actul constitutiv al societății comerciale în copie legalizată;

b) CUI în fotocopie.

c) bilanț contabil de la sfârșitul anului precedent, înregistrat la Administrația Financiară.

d) HOTĂRÂREA AGA de repartizare a dividendelor sau respectiv procesul verbal al asociatului unic;

e) DOVADA încasării dividendelor cuvenite;

f) DOVADA achitării impozitului pe dividendele încasate;

g) CERTIFICAT constatator de la Oficiul Registrul Comerțului pentru societatea comercială.

h) CERTIFICAT de atestare fiscală eliberat de Administrația Finanțelor Publice de la sediul

societății comerciale privind plata impozitelor și taxelor către stat.

B. CONTRACT individual de muncă cu viza Inspectoratului Teritorial de Muncă în copie legalizată precum și adeverință din care să rezulte salariul lunar NET.

C. Venituri din cedarea folosinței bunurilor
a) declarația de venit global privind obținerea de venituri din cedarea folosinței bunurilor.

b) certificat de atestare fiscală pentru persoane fizice.

D. TALON de pensie sau alte dovezi;

TAXE

1. TAXA CONSULARĂ – 187,5 lei - se plătește la C.E.C. sau la Trezorerie în contul nr. 203301028609468;

2. TAXĂ ÎNREGISTRARE CERERE – 3 lei – se plătește la C.E.C. sau la Trezorerie în contul nr. 203301028609468;

3. TIMBRU JUDICIAR de 1,5 lei - se cumpără de la Poșta ;

IMPORTANT

- Toate actele se depun într-un dosar cu șină.
- TOATE TAXELE SE PLĂTESC ÎNAINTE DE DEPUȘTEREA CERERII.
- CEREREA SE DEPUȘTE PERSONAL !
- Cererile care nu sunt însoțite de toate documentele nu se primesc.
- Datele de stare civilă din documentele depuse trebuie să corespundă cu cele din certificatul de naștere !
- Actele întocmite în străinătate trebuie să poarte apostila aplicată de autoritatea desemnată de statul emitent, conform Convenției adoptată la Haga la 5 oct. 1961, ori să fie supralegalizate.
- În cazul în care actele sunt întocmite de agenții diplomatici sau consulari ai României nu este necesară apostila, ori supralegalizarea.

Persoanele care solicită acordarea cetățeniei române trebuie să cunoască :

- Limba română (scris și citit);
- Constituția României și Imnul național;
- Noțiuni elementare de cultură și civilizație românească (istoria și geografia României, artă și literatură română).

Migrație și mobilitate: oportunitățile sistemelor

Elevii migranți: nevoi specifice, decalaje socio-economice și rezultate deseori inferioare

Cartea verde abordează o provocare importantă a sistemelor educaționale din prezent, o provocare ce nu este nouă dar care, în ultimii ani, s-a intensificat și s-a răspândit: prezența în școli a unui număr din ce în ce mai mare de copii din familii de migranți care se află într-o situație socio-economică precară.

Termenii „copii din familii de migranți”, „copii de migranți” și „elevi migranți” sunt utilizați în cartea verde pentru a face referire la copiii tuturor persoanelor care trăiesc într-o țară a UE în care nu s-au născut, indiferent dacă aceste persoane sunt cetățeni ai unor țări terțe, cetățeni ai unui alt stat membru al UE sau dacă au devenit ulterior cetățeni ai statului membru gazdă. Această concepție mai largă de „migrație” diferă de cea utilizată de anumite texte comunitare care tratează politica de imigrare dar se justifică prin faptul că, deși există diferențe majore, atât din punct de vedere juridic cât și practic, între situația cetățenilor din țările terțe și cetățenii UE stabiliți într-un alt stat membru există numeroase probleme comune în privința educației. Acest lucru este reflectat și de faptul că sursele de date pe care cartea verde se bazează, studiile internaționale PIRLS și PISA, nu fac deosebire în funcție de țara de origine și nu precizează dacă cetățenii provin dintr-un stat membru al UE sau dintr-o țară terță.

Nivelurile istorice ridicate ale fluxurilor de cetățeni ai țărilor terțe către UE, asociate cu mobilitatea internă crescută în urma ultimelor două extinderi, au avut ca și consecință faptul că școlile din anumite țări ale UE se confruntă cu o creștere bruscă și marcată a numărului de copii din această categorie. Datele din mai multe statistici arată că în cele 15 țări

Consiliul European din martie 2008 a lansat un apel către statele membre de a îmbunătăți nivelul educațional al elevilor și studenților proveniți din familii de migranți. În iulie 2008 Comisia Europeană a prezentat Cartea Verde cu titlul de mai sus, ca punct de plecare pentru o dezbatere europeană privind modul în care sistemele educative răspund provocărilor generate de migrație, atât cea care își are originea în alte țări membre UE, cât și migrația provenită din spațiul extra-european. Procesul s-a încheiat în noiembrie 2009 cu organizarea la Bruxelles a unei consultări publice la care au fost reprezentate instituții și organizații cu preocupări în acest domeniu din diferite state membre, între care și Institutul Intercultural Timișoara.

ale UE din 2004, cel puțin 10% din elevii în vârstă de până la 15 ani fie s-au născut în altă țară, fie au ambii părinți născuți în altă țară; procentul ajunge însă la aproape 15% la nivelul clasei a patra de învățământ primar. În anumite țări, cum ar fi Irlanda, Italia și Spania, procentajul elevilor născuți în altă țară a crescut de trei sau patru ori față de anul 2000. În Regatul Unit, numărul elevilor care au s-au înscris la școală în scurt timp după sosirea dintr-o altă țară a crescut cu 50% în doi ani, adăugându-se la un număr deja ridicat de elevi din familii de migranți. Mai mult, fluxurile migratorii au tendința de a genera concentrații de elevi migranți în zone urbane.

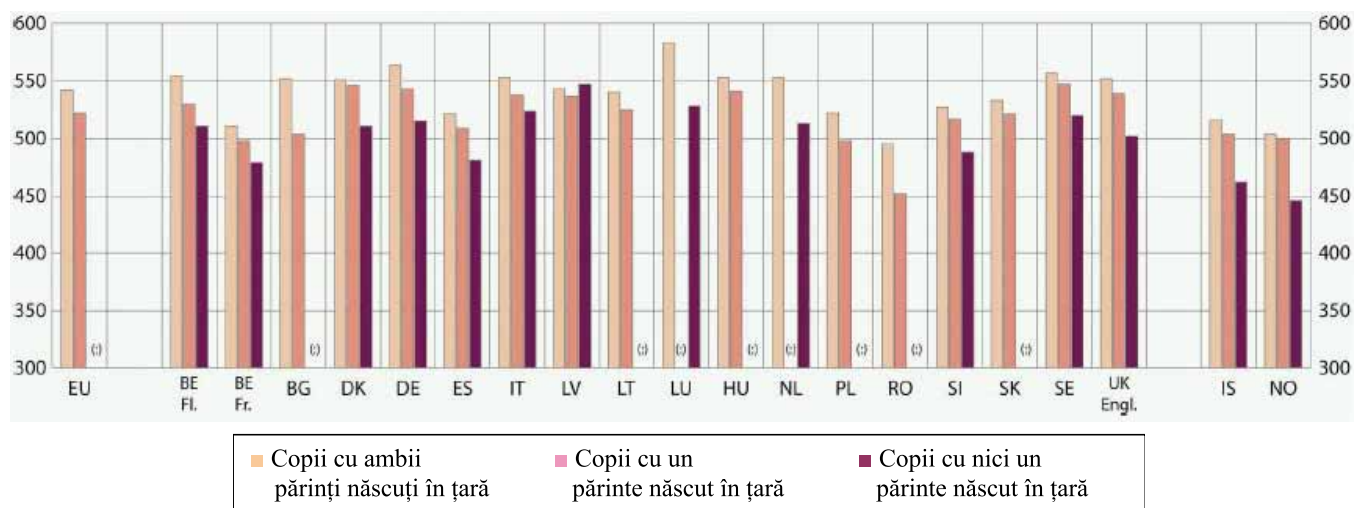
Prezența unui număr semnificativ de elevi migranți are implicații deosebite în ceea ce privește sistemele educaționale. Școlile trebuie să se adapteze la prezența acestor copii și să integreze nevoile lor în activitatea axată în mod tradițional pe oferirea unei educații echitabile și de calitate. Educația este esențială pentru a garanta că acești elevi sunt pregătiți să devină cetățeni integrați, realizați și productivi ai țării gazdă; cu alte cuvinte educația

poate face ca migrația să fie o experiență pozitivă atât pentru migranți, cât și pentru țara gazdă. Școlile trebuie să joace un rol primordial la crearea unei societăți favorabile incluziunii, deoarece ele sunt locul cel mai important unde tinerii migranți și tinerii din comunitățile gazdă ajung să se cunoască și să se respecte reciproc. Migrația poate îmbogăți experiența educațională a tuturor: diversitatea lingvistică și culturală poate oferi școlilor resurse valoroase.

Migrația influențează educația copiilor chiar și atunci când aceștia provin din familii cu un statut socioeconomic și educațional înalt. Întreruperea programului școlar sau diferența de limbă și cultură pot genera efecte negative cel puțin pe termen scurt; cu toate acestea, ei au perspective bune de succes educațional pe termen lung, iar expunerea la culturi și limbi noi contribuie la dezvoltarea personală a acestor copii. Este evident că mulți dintre copiii de migranți, inclusiv cei din recentul val de imigrări, fac parte din acest grup. Cu toate acestea, Cartea Verde se concentrează pe asocierea diferențelor lingvistice

provocările și educaționale din UE

Diferențele de performanțe de citire în funcție de locul de naștere al părinților, 2006 (scorul mediu pe scara PIRLS)

și culturale cu dezavantajele socio-economice, precum și pe tendința acestui fenomen de a se concentra în anumite zone și școli. Aceasta reprezintă o provocare substanțială din punct de vedere educațional, reușita sau insuccesul sistemelor educaționale având consecințe sociale importante. Așa cum confirmă mai multe studii de specialitate, există diferențe semnificative și de multe ori de durată în ceea ce privește succesul educațional al tinerilor migranți în comparație cu colegii lor.

Încă din 1994, Comisia a subliniat într-un raport pe această temă riscuri, cum sunt: adâncirea diviziunilor sociale, care se transmit și generațiilor viitoare, segregarea culturală, exclușiunea comunităților și conflictele inter-etnice. Deși responsabilitatea stabilirii politicilor educaționale este de competența statelor membre, provocările descrise de Cartea Verde sunt, din ce în ce mai mult, comune.

Anumite țări reușesc mai bine decât altele să reducă diferențele de succes educațional dintre elevii migranți și elevii din țara gazdă. Există un potențial

clar de schimb de experiență în ceea ce privește factorii care determină dezavantajarea educațională și politicile care pot ajuta la abordarea acestora, iar România, unde prezența copiilor de imigranți în școli este de dată recentă și încă în număr redus, trebuie să învețe atât din reușitele, cât și din greșelile altora state ale UE în această privință.

O soluție depășită ce necesită actualizare

Directiva 77/486/CEE, adoptată în 1977 a rămas până în prezent singurul document din acquis-ul comunitar care se referă la gestionarea migrației în sectorul educativ. Această directivă se aplică în cazul copiilor din alte țări ale UE și prevede că statele gazdă trebuie:

- să asigure învățământ gratuit pe teritoriul lor, adaptat nevoilor specifice acestor copii, în special predarea unei limbi oficiale a statului gazdă; precum și
- să promoveze învățarea limbii materne și a culturii țării de origine, coordonată cu educația normală, în cooperare cu statul membru de origine.

Cartea verde lansează o invitație la reflectarea asupra viitorului directivei,

a rolului pe care aceasta ar putea să-l joace în prezent pentru îmbunătățirea educației copiilor de lucrători migranți din țările UE. Punerea în aplicare a acestei directive nu s-a făcut în mod uniform. Reflecția propusă ar trebui să stabilească dacă directiva mai corespunde nevoilor actuale ale statelor membre în acest domeniu și dacă este oportună menținerea, revizuirea sau chiar eliminarea sa.

Concluzii preliminare

Concluziile dezbaterilor de până acum, deși nu întrunesc un consens general, tind să meargă în direcția încurajării unei abordări globale a fenomenului, cu atenție asupra găsirii unei formule care să asigure pentru toți copiii, indiferent de statutul juridic pe care îl au, acces la educație de calitate și măsuri care să țină cont, nu doar de dificultățile de natură socio-economică, ci și de nevoile de natură culturală și lingvistică. Totodată, consultările au confirmat importanța promovării unei educații interculturale, astfel încât școala să favorizeze integrarea, fără a impune asimilarea și combătând tendințele de marginalizare și izolare.

Exemple și bune de promovare

Centro Informativo per L'immigrazione, Provincia Autonoma Trento, Italia - CINFORMI

CINFORMI este un centru de informare pentru imigranți, înființat cu scopul de a favoriza construirea de relații pozitive și de a facilita accesul la serviciile publice. Obiectivul strategic al unei politici de integrare constă în construirea de relații pozitive între localnici și imigranți, prin asigurarea comunicării pe mai multe dimensiuni (economică, socială, culturală și politică). Pentru atingerea acestui deziderat este necesară o politică de informare și de sensibilizare, pentru reducerea temerilor și prejudecăților, vizând totodată dezvoltarea capacității de a propune soluții cu privire la situațiile în care există relații tensionate. Politica de integrare constă, în principal, din a-i aduce pe străini la condiția unui trai normal, la acoperirea deficitului de cunoștințe (cunoașterea limbii, accesul la educație, la servicii de sănătate, la formare profesională, la politicile cu privire la locuințele sociale etc.).

Obiectivele principale ale centrului sunt:

- Dezvoltarea cunoașterii fenomenului migrației;

- Favorizarea participării imigranților la viața comunitară și susținerea comunicării între actorii sociali;
- Promovarea informației pentru facilitarea accesului la serviciile publice.

Activități

Cercetări empirice: realizarea unor baze de date cu privire la modificările demografice, sociale și ale repartiției teritoriale ale cetățenilor străini, studii privind raportul dintre comunitățile de imigranți și cetățenii italieni, cercetări privind condițiile de viață și de participare la viața publică a imigranților.

Comunicare: organizarea de întâlniri între localnici și străini pentru schimb de experiențe, sensibilizarea opiniei publice cu privire la motivele migrației, extinderea tematicilor cu privire la integrare, cunoașterea diferitelor culturi și conviețuirea multietnică.

Informare: favorizarea cunoașterii drepturilor și responsabilităților cetățenilor, oferirea de informații

cu privire la ofertele, modalitățile și posibilitățile existente privind facilitarea integrării.

Din decembrie 2006, revista CINFORMI, unul dintre principalele instrumentele de informare, s-a transformat într-o publicație lunară, în care se publică o serie de informații relevante despre și pentru imigranți, știri, comentarii, interviuri. Revista este distribuită în biblioteci publice, asociații din domeniu precum și persoanelor private, în baza unei solicitări. Un buletin informativ săptămânal este transmis prin email celor care îl solicită.

De asemenea, există un număr de telefon la care raspund vorbitori nativi, formați în domeniul medierii culturale. Acest serviciu telefonic este oferit pentru instituții publice și private și pentru persoane fizice, cu scopul de a facilita comunicarea și înțelegerea, în special în următoarele limbi: albaneză, arabă, poloneză, română, sârbă / croată, rusă, chineză. La Cinformi se poate vorbi, de asemenea, în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă, portugheză și hindusă.

CINFORMI

38100 Trento (Italia)
via Zambra 11
tel. +39 0461 405600
fax. +39 0461 821467
www.cinformi.it

practici europene a integrării

Institut de Recherche, Formation et Action sur les Migrations - IRFAM

Institutul de Cercetare, Formare și Acțiune în domeniul Migrației este o organizație creată în 1996, cu scopul de a construi, printr-o abordare multidisciplinară, legături între cercetare și practică în domeniul integării și dezvoltării, precum și al combaterii discriminării.

Obiectivele Institutului sunt:

- informare cu privire la mecanismele discriminatorii ca factori ai excluziunii și violenței;
- promovarea relațiilor interculturale ca instrument al integării și dezvoltării;
- favorizarea dezvoltării identitare pozitive la persoanele victime ale excluziunii și violenței;
- contribuirea la punerea în aplicare a mecanismelor democratice care favorizează gestionarea pozitivă a diferențelor socioculturale și dezvoltarea durabilă.

Prin acțiuni precum sensibilizarea, formarea, realizarea de întâlniri între societatea civilă, decidenți politici și grupurile cu interese sociale, IRFAM

urmărește evoluția comunităților de imigranți, observarea procesului de integrare psihosocială și a dinamicii identității culturale, legăturile între migrație și dezvoltare, atât în țara de origine cât și în țara gazdă, dezvoltarea politicilor și metodelor de intervenție socio-pedagogice și interculturale.

Există trei tematici majore în cadrul Institutul de Cercetare, Formare și Acțiune în domeniul Migrației:

1. Gestionarea diversității și conflictelor prin dezvoltare locală, dialog intercultural și educație pentru cetățenie democratică
2. Inserția socio-profesională și valorizarea competențelor imigranților
3. Participarea imigranților la acțiunile de solidaritate internațională și gestiunea fluxurilor migratorii

IRFAM are sediul central în Belgia și reprezentanțe în Togo, Benin, Turcia și Grecia, precum și o serie de parteneriate cu organizații din Europa, Africa și Canada, asigurând, în același timp, președenția Rețelei Europene de Migrație și Dezvoltare – European Network on Migration and Development (EUNOMAD). În calitate de asociație de educație permanentă care are ca scop valorizarea diversității, IRFAM gestionează colecția « Compétences Interculturelles » (Competențe interculturale) a editurii de l'Harmattan (Paris) și realizează un jurnal electronic trimestrial, intitulat Diversitate și cetățenie în care oferă informații despre noile publicații, cursuri de formare, agenda principalelor activități, conferințe, seminarii, precum și articole despre subiectele relevante pentru acest domeniu.

IRFAM Liege

rue Agimont, 17
B4000 Liège
Tél : +32 (0)4 221 49 89
Fax : +32 (0)4 221 49 87
www.irfam.org

Inocență și refugiu 3

Probleme și soluții privind integrarea imigranților în România 4

Diversitate și discriminare în Europa 8

Centrul Cultural Romano-Arab Timisoara 10

16 Noiembrie – Ziua toleranței și integrării 12

Proiecte europene: migrația și educația adulților 14

Integrarea în România, prin ochii unei tinere de origine irakiana 15

Student musulman în țară creștină 16

Interviu cu Karaaslan Şukru 18

Din Filipine în Banat 20

De la CNCD la Prut 22

Cum se obține cetățenia română 24

Migrație și mobilitate: provocările și oportunitățile sistemelor educaționale din UE 26

Exemple și bune practici europene de integrare 28

Dialog cu cititorii

Revista Migrant în România se dorește a fi, nu doar o sursă de informare ci și un spațiu al dialogului, în care să se poată exprima opinii și să se prezinte în mod cât mai echilibrat diferitele comunități de cetățeni străini care trăiesc în România.

Vă invităm așadar să ne contactați, fie la adresa redactia@migrant.ro, fie pe forumul www.migrant.ro/forum, sau prin poștă pe adresa Institutului Intercultural Timișoara, pentru a ne răspunde la următoarele întrebări:

- ✓ Ce părere aveți despre revista Migrant în România?
- ✓ Ce conținut considerați că ar trebui fie inclus în numerele următoare ale revistei?
- ✓ Cum ne sfătuiți să difuzăm revista?

Orice alte propuneri și comentarii privind conținutul revistei sunt binevenite. Le vom răspunde, fie în numerele următoare, fie pe site-ul www.migrant.ro.

Calendar: Noiembrie 2009

L	M	M	J	V	S
1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30

Punctul național de contact și informare pentru străini

Situat în București, sector 2, pe str. Dobrici nr. 57-59, accesibil cu autobuzul 143, sau troleibuzul 66 (de la Piața Obor), respectiv cu tramvaiul 21 de la Sf Gheorghe, Punctul Național de Contact și Informare oferă cetățenilor străini rezidenți în România următoarele servicii gratuite:

- informații privind drepturile și responsabilitățile cetățenilor străini rezidenți în România
- îndrumare către instituțiile responsabile pentru problemele semnalate și către organizațiile neguvernamentale cu activitate în domeniu
- legătura cu alți membri ai comunităților de străini din România
- participare la întâlniri și grupuri de discuții
- asistență în redactare de CV-uri
- traduceri de documente administrative
- acces la internet
- parteneriat în vederea organizării de acțiuni culturale, civice și umanitare

Concurs:

articol pentru revista *Migrant în România* = vizită de studiu în Franța

Institutul Intercultural Timișoara anunță un concurs cu premii pentru contribuții la revista *Migrant în România*. Articolele trebuie să fie relevante pentru problematica integrării cetățenilor din țări ne-membre UE care locuiesc în România, să aibă între 3000 și 10000 de caractere și să fie redactate în limbile română, franceză, engleză sau spaniolă. Sunt acceptate texte ce descriu cazuri individuale, comunități, organizații, activități, interviuri sau mărturii personale, precum și alte tipuri de texte.

Textele trebuie transmise de către autori, aceștia asumându-și întreaga responsabilitate pentru conținutul transmis. Autorii păstrează în totalitate drepturile asupra textului transmis, prin transmiterea lui permițând însă Institutului Intercultural Timișoara să îl publice în revista *Migrant în România* și pe site-ul www.migrant.ro. Autorii trebuie să aibă vârsta de peste

18 ani și să aibă o formă de ședere legală în România, indiferent de cetățenie. Transmiterea articolelor se va face exclusiv în format electronic (.rtf, .txt, .doc, .docx, .odt) până la data de 21 decembrie 2009, pe adresa romina.matei@intercultural.ro sau prin postare la secțiunea *Contribuții la revista* de pe Forumul www.migrant.ro.

Pentru fiecare fază, Comitetul de Redacție al revistei va desemna un câștigător. Acesta va fi invitat să participe la o vizită de studiu și la un eveniment internațional la Marsilia, Franța, în luna februarie 2010, unde va avea ocazia să întâlnească persoane preocupate de problematica integrării, toate costurile și eventual serviciile de interpretare fiind asigurate de Institutul Intercultural Timișoara.

Institutul Intercultural Timișoara își rezervă dreptul de a publica în revistă și pe site-ul www.migrant.ro oricare dintre textele propuse.

Publicație finanțată de Uniunea Europeană
prin Fondul European pentru Integrarea Resortisanților Țărilor Terțe
în cadrul unui proiect coordonat de Institutul Intercultural Timișoara